Anul V — Arad, Sâmbătă 2|15 Iunie 1901 — **Nr. 101**

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe ½ an 10 cor.; pe ¼ de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-rii de Duminecă pe an — 4 coroane. —
Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.
Manuscripte nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Anul V. — Numĕr de Duminecă — **Nr. 23**

O INVĚȚĂTURĂ STRAJNICĂ PENTRU MAGHIARI.

(*B.*) Cel-ce au împărțit la 1867 monarchia habsburgică în două, porniseră dela idea, ca dincolo de Leitha să domineze Germanii și dincoacĕ Maghiarii. Atât la Viena, cât și la Budapesta s'a urmărit în politica de stat această ideie cu multă tenacitate. La Viena s'au încurcatițele politice maĭ curênd și după-ce Germanii n'au știut să-și păstreze posițiunea lor, s'au făcut încercărĭ a da Slavilor conducerea. Această încercare nu numaĭ că n'a reușit, ci a adus statul și monarchia în primejdiĭ, carĭ în ultimiĭ anĭ erau din cele maĭ îngrijitoare.

In Ungaria politica de maghiarisare n'a produs încă sguduirĭ de stat și nu s'a manifestat în efectele sale în mod destructiv. Cu toate acestea, este în deobște cunoscut, că cestiunea națiunalităților este pentru Ungaria călcâiul luĭ Achile și că popoarele nemaghiare — majoritatea populațiunei — sunt bântuite de o adâncă nemulțumire și păstrează o atitudine dușmănească față cu statul maghiar, din care ele sunt escluse.

De vr'o câteva săptămânĭ încoacĭ, afacerile politice în Austria au luat dintr'odată un alt curs: Parlamentul vienez, care prin frecările naționale înăsprite devenise o adevĕrată monstruositate și incapabil a-și resolvi afacerile sale curente, discută și votează astăzĭ legĭ după legĭ, una maĭ importantă decât ceealaltă. Prin ce mijloc s'a produs această minune? Prin un mijloc foarte simplu! Guvernul a renunțat la programul național! Eată cum se pronunță ministrul-președinte Körber în discursul sĕu memorabil, ținut în Reichsrath (ședința dela 3 Iunie n.):

„Noĭ (guvernul) am cumpenit *presentul* și *viitorul* și am aflat, că *programul național politic*, care pentru statul național unitar poate să aibă o mare valoare, pentru *imperiul nostru, cu atâtea națiunalități*, **nu plătește nimic**, fiindcă ar duce numaĭ la o *scisiune* în o mulțime de *părți slabe*, care *s'ar rĕsboi între sine*.

„Noĭ am ajuns la recunoașterea, că *interesele comune ale tuturor naționalităților, problemele culturale, materiale* și *sociale* trebuiesc cuprinse la un loc și puse în **primul plan**, fiindcă *acestea pot uni popoarele fără a jigni ideea națională*. Această recunoștiință *ni-s'a impus atât nouĕ*, cât și *straturilor largi* ale *poporațiunei* și astfel a *luat ființă* programul nostru".

La Budapesta se va fi citit această declarațiune a ministruluĭ-president austriac cu oare-care întristare, căcĭ *ea prevestește cu siguranță sfîrșitul politicei de maghiarisare*. Nicĭ un om *serios* nu se maĭ poate îndoi, că trebuie să sosească timpul, când și la Budapesta guvernul va fi silit să facă aceleașĭ declarațiĭ ca și la Viena, căcĭ monarchia habsburgică este atât dincoacĭ, cât și dincolo de Leitha deopotrivă *„un imperiu cu atâtea națiunalități"*. Toate națiunalitățile, carĭ se găsesc dincolo de Leitha, se găsesc și dincoacĭ; deosebirea în proporțiunile numerice nu este esențială și nu poate avĕ nicĭ o importanță pentru politica de stat. Este indiferent pentru politica statuluĭ, dacă poporul dominant constitue 36% ca dincolo de Leitha, sau 42% ca dincoacĭ, orĭ dacă popoarele slavice numerĕ 14½ milioane, ca dincolo de Leitha, sau numaĭ 6½ milioane, ca dincoace, unde se maĭ adaugă la această cifră și 3 milioane de Românĭ și 2 milioane de Germanĭ.

Prin urmare, când un bărbat de stat pus în capul guvernuluĭ declară în plin parlament, că după o matură cumpenire guvernul a aflat, că programul național, atât de valoros pentru state naționale unitare *nu plătește nimic* pentru partea imperiuluĭ habsburgic de dincolo de Leitha, a pronunțat și sentința de moarte a programuluĭ național de dincoace de Leitha. Dacă programul național a sguduit din temelii partea imperiuluĭ dincolo de Leitha, *nicĭ noĭ dincoace de acest rîușor, care ne desparte, nu ne putem aștep'a la altceva*. Dacă după 34 de anĭ guvernul de dincolo de Leitha, împins de împregiurărĭ, a trebuit să vină la recunoașterea, că maĭ înainte de toate trebuesc cultivate interesele comune ale tuturor națiunalităților, fără jignirea ideiĭ naționale, noĭ cești de dincoace vom avé poate să suferim un șir de anĭ maĭ lung, dar' și guvernul nostru va ajunge negreșit la aceeașĭ recunoaștere. Căcĭ nicĭ legile naturei, nicĭ principiile politicei de stat nu se modifică prin rîușorul Leitha.

Ca Românĭ și bunĭ patrioțĭ am dorĭ, ca guvernul nostru să nu aștepte până-ce împregiurările îl vor forța mâna, ci cumințindu-se de experiențele tovarĕșuluĭ sĕu de dincolo de Leitha, să părăsească de pe acum programul național netrebnic, să caute a *uni* popoarele Ungarieĭ prin promovarea intereselor lor comune, și să pună în primul plan problemele culturale, materiale și sociale, fără jignirea ideiĭ naționale.

Principele Bismarck prețuia națiunea maghiară foarte mult, dar' se temea de „încrederea în sine a husaruluĭ și a advocatuluĭ maghiar", care, precum ne spune în memoriile sale, este maĭ puternică decât chibzuiala politică și stăpânirea de sine.

In pragul celebrităților. Consiliul municipal al Aradului a înaintat parlamentuluĭ o petiție, prin care se cere a se da orașelor dreptul de proprie organisație și autoguvernament.

In șirul expunerilor spriginitoare al acestuĭ desiderat, eată ce ideĭ preconcepute se maĭ debitează în cererea „părinților" orașuluĭ nostru:

„*Toate școalele poporale, civile și pedagogice să fie statificate; ear' școalele confesionale în întreaga țeară să fie desființate, ca în așa chip conducerea intelectuală să fie depusă cu totul în mânile corpului profesoral și a directorilor, lăsându-li-se comunelor numaĭ controlul, în afaceri materiale*".

Se vede, că sfatul orașuluĭ nostru umblă să ajungă la „celebritate", ca și Sĕcuiĭ din Treĭ-Scaune, însă fără scaun la cap!

*

M. Sa Monarchul la Praga.

(*R*). *Majestatea Sa Monarchul Francisc Iosif I a sosit Mercurĭ după ameazĭ la Praga, capitala Boemieĭ. Prin visita aceasta M. Sa îndeplinește o vechie dorință a Cehilor și aprinde în sufletul lor o nădejde mare. Sunt adică anĭ mulți, de când M. Sa înconjura acest mândru oraș. Și anume, din causă că în lupta ce se da acolo între Germanĭ și Cehĭ, aceștia din urmă n'au cruțat nicĭ chiar tronul și pe cei deaproape aĭ Impĕratuluĭ. Așa, că pentru a pune capĕt neorînduielilor carĭ aveau înfățișarea uneĭ adevĕrate revoluțiunĭ, în Praga anĭ de zile a fost* **statariu.** *Ear după-ce statariul s'a desființat, tulburările au început din nou, așa, că numai oștirea împĕrătească a putut face pace — împușcând și străpungênd! Se înțelege, pe Cehĭ, carĭ în ura lor mare împotriva limbeĭ nemțeștĭ și în dorința — întocmaĭ ca Unguriĭ nostri — să fie și limba lor în oștire ca limbă de* **comandă**, *maĭ bine se lăsau să fie aruncațĭ în temniță, decât să rĕspundă „hier" când îĭ strigau oficeriĭ, ci rĕspundeau pe cehește „zde".*

Nu maĭ puțin înverșunată era lupta în Reichsrath, *în sfatul împĕrătesc, unde deputațiĭ cehĭ se purtau așa fel, că de multe orĭ zădărniciau orĭ-ce lucrare si M. Sa Impĕratul în dese rîndurĭ i-a și înfruntat.*

Intâiul sfetnic d'acum al M. Sale, Körber, *se pare că a reușit să afle însă calea de împăcare între Cehiĭ și Nemțiĭ din Boemia. Intr'adevĕr, de maĭ multe săptămânĭ, Reichsrathul lucrează destul de pacinic; Cehĭ și Germanĭ, de sîlă, de nevoie, stau alăturĭ și caută să se induplece uniĭ pe alțiĭ cu vorba, ear nu să sară cu pumniĭ și scaunele, ba chiar cu cuțitul, cum s'a întêmplat maĭ aniĭ trecuți.*

Cel care maĭ tare se bucură de aceasta, este fără îndoială M. Sa Monarchul, doritor întotdeauna, ca popoarele Sale să trăiască în pace, ear nu în vrajbă ce mistue puterea întregeĭ **împĕrățiĭ.**

De bucurie, că cele două popoare din Boemia au căzut la pace, M. Sa s'a dus acum la Praga, unde a fost primit cu o strălucire fără seamăn. Germaniĭ sunt bucuroșĭ, că pot primi pe împĕratul, sânge din sângele lor, ear Cehiĭ vĕd în bunăvoința bĕtrânuluĭ Monarch un fapt, care-ĭ apropie de visul lor de aur: M. Sa orĭ cel puțin urmașul Sĕu să se **încoroneze** la Praga, *cu coroana S-tuluĭ Wenceslav, de* rege al Boemieĭ! *Să se întoarcă astfel vremurile trecute, când Boemia era un regat neatêrnat, cum e bună-oară Țeara-Ungurească.*

Că se va întâmpla aceasta orĭ nu e taina viitoruluĭ. Ceea-ce vedem, este că Cehiĭ sunt veseli, Germaniĭ prăznuesc și eĭ, ear noĭ n'avem decât să ne bucurăm, când în ceealaltă parte a monarchieĭ lucrurile se îndreptează spre o pace maĭ temeinică. Intâiu, pentru-că numaĭ astfel se întărește monarchia, ear a doua, pentru-că astfel nicĭ Unguriĭ nu maĭ pot să se increadă atâta și să se laude, că eĭ sunt scutul cel maĭ tare al tronuluĭ, scut, a cărui tărie le place s'o folosească înspre slăbirea națiunalităților.

Un mare rĕu.

(*) Intr'un numĕr trecut al „Tribuneĭ Poporuluĭ" am arĕtat urmările ușurinței, cu care se scriu la Bucureștĭ unele ziare. Pentru a lovĭ adecă în potrivniciĭ politicĭ, unele ziare mărescc, ba adesea *născocesc* lucrurile și le înfățișează așa chip, că foile maghiare le reproduc cu o nespusă bucurie, pentru a dovedĭ, vezĭ Doamne, că Româniĭ sunt un neam netrebnic și că lumină în rĕsărit numaĭ Unguriĭ sunt chemațĭ să aducă.

Am arĕtat apoĭ îndată, cum cu articole luate din foĭ bucureștene, „Egyetértés", „Magyar Szó" și alte ziare șoviniste, încearcă să facă pe Unguri a crede, că în Bucureștĭ, la primărie, e un scandal și o rușine, încât o nenorocire mare se abate peste întreaga capitală a României. Chiar maĭ alaltăieri „Egyetértés" spunea, că a fost bătaie sângeroasă între *prințul Bibescu* și consilierul *Ciocanelli*. Am arĕtat însă, că tot ce scrie numitul ziar, este un neadevĕr sfruntat.

Drept rĕspuns la acestea, primirăm ierĭ din redacția ziaruluĭ „Egyetértés" următoarele:

„Alăturăm acĭ un raport semioficios despre scandalul dela primăria din Bucureștĭ. Citește'l, dle redactor, și să-'ți însemnezĭ, că „*Egyetértés*" totdeauna din Bucureștĭ își primește informațiunile. Noĭ scriem ceea-ce se petrece. D-Ta le tăgăduești însă. Eĭ bine: în cel maĭ deaproape numĕr al ziaruluĭ D-Tale avĕ-veĭ curagiu să reproducĭ fidel ceea-ce-'ți alăturez? — Nu prea credem. Salutare, D-Tale, Domnule Rossu dela Șiria".

De reprodus nu credem că trebue să reproducem ceea-ce ni-a trimis onorabilul din Budapesta. Și eată de ce: în cele trimise — tăiturĭ din „Conservatorul" și „Epoca" — nu se spune decât că cel care ar fi dat întâiu palma în sala primărieĭ a fost consilierul Ciocanelli, ear' nu slujbașul Rocco. Dar bine, asta noĭ n'am tăgăduit-o. Ba admitem chiar și aceea, ce se mai scrie în ziarele oposante române, că primarul, de teama de a nu se maĭ întêmpla scandal, n'a ținut ședință la consiliu.

Să ne spună însă „Egyetértés" de unde a scos povestea cu bătaia dintre prințul Bibescu și Ciocanelli? Și de unde a scos următoarele șire tipărite în „Egyetértés" dela 12 c.:

„Crisa capitaleĭ Bucureştĭ.

„Corespondentul nostru din Bucureştĭ ne scrie, că în sala Primărieĭ azĭ ear a fost un scandal împreunat cu bătăĭ uriaşe (óriási verekedés). Banda bine organisată a consilierulŭĭ Ciocanelli, înainte de şedinţă, a dat asalt asupra cancelariilor şi pe lângă aprobarea tacită a poliţieĭ a bătut *până la sânge* pe slujbaşiĭ conservatorĭ"...

Dar' să zicem, că ear' o să ne arate tăiturĭ din foĭ bucureştene. Asta însă nu-ĭ dovadă. Am cetit noĭ în foĭ bucureştene convorbirĭ cu ministri străinĭ carĭ nicĭ n'au călcat prin Bucureştĭ şi peste tot, lucrurĭ ticluite în redacţiunĭ. Nu s'a scris oare — dându-se chiar şi amănunte — că dl Sturdza 'i-ar fi vîndut pe Românĭ luĭ Bánfly, că ar fi vêndut liceul din Braşov şi aşa mai departe? *„Egyetértés"* ştie însă, că nimic din toate cele scrise nu-ĭ adevărat.

Fapt rămâne numai ceea-ce am spus deja: unele foĭ din Bucureştĭ, pentru a putè să-'şĭ „facă vênzare", publică lucrurĭ de sensaţie, fără să se gândească poate, că *născocirile* lor slujesc numai — preseĭ maghiare spre a ne batjocorĭ pe toţĭ.

Monarchul în Praga.

Mercurĭ, în 12 Iunie n., Majestatea Sa Împăratul-Rege, la orele 9 şi 55 minute dimineaţa a plecat din Viena la *Praga*.

La plecare, în gară erau de faţă primĭ-adjutanţiĭ Maj. Sale *Paar* şi *Bolfras*, ministrul-president *Körber*, consilierul de secţie *Bleyleben* şi Dr. *Kerzl*, medicul Maj. Sale, şi un public număros, care a făcut Monarchuluĭ marĭ ovaţiunĭ. Cu trenul imperial deodată a plecat şi prim-ministrul *Körber*, ear' ministriĭ *Hartel* şi *Rezek* plecaseră cu trenul de dimineaţă. — În curgerea călătorieĭ, Majestăţiĭ Sale 'i-s'au făcut marĭ ovaţiunĭ şi întimpinărĭ imposante, îndeosebĭ la Gmunden, Wittingen şi Benesau, unde-'ĭ eşise spre întimpinare şi Alteţa Sa imperială-regală archiducele *Francisc-Ferdinand* cu soţia sa, pricesa de *Hohenburg*. Majestatea Sa 'şi a luat acolo în chip foarte afabil rămas bun dela archiducele şi soţia acestuia, urmând calea până la Praga, unde a sosit seara la orele 6.

Atât gara, cât şi oraşul Praga străluciau în pompă deosebită, şi primirea Majestăţiĭ Sale în capitala Boemieĭ a fost nu se poate maĭ splendidă.

Indată la descindere în gară, primarul oraşuluĭ Dr. *Srb* a întimpinat pe Majestatea Sa cu următoarea vorbire *în limba cehă*:

„Preaînălţate Doamne, Preagraţiosul nostru Împărat şi rege! Fanfare de nemăsurată bucurie au răsunat în patria cehă la vestea, că Majestatea Voastră va visita vechea capitală demnă de stimă a strămunilor Majestăţiĭ Voastre. Şi cu însufleţită iubire Vă aşteaptă miĭ şi miĭ, pentru ca să tălmăcească Împăratuluĭ şi Regeluĭ lor omagiile de cea maĭ loială supunere. Majestatea Voastră va vedè preagraţios, ce-au creat pe-atât de multe terene munca comună, nisuinţa culturală de care sunt pătrunşĭ toţĭ fiĭ acestuĭ oraş, şi iubirea poporuluĭ ceh faţă de Praga de aur. Pavăza părintească a Majestăţiĭ Voastre va cunoaşte trebuinţele acesteĭ capitale regale şi dorinţele eĭ duioase, a căror împlinire cu deplină încredere o aşteaptă dela graţia Majestăţiĭ Voastre. Întreagă poporaţiunea mameĭ noastre Praga cu însufleţită mândrie va privi în zilele acestea la Hradsin-ul sfinţit şi la dînsul se vor îndrepta dorinţele cele maĭ intime ale patrieĭ întregĭ. (Urmând apoĭ în limba *germană*:) Unitatea regatuluĭ e întrupată în cuvintele *Praga caput regni*. Drept aceea, eu mă cred îndreptăţit, ca în numele întregeĭ poporaţiunĭ a ţărĭĭ să salut cu tot omagiul pe Majestatea Voastră între păreţiĭ acesteĭ capitale a ţărĭĭ. (Încheie earăşĭ în limba *cehă*:) Zilele următoare vor întinde Majestăţiĭ Voastre garanţia despre iubirea întregeĭ poporaţiunĭ, şi în această iubire, inima Majestăţiĭ Voastre, trecută prin încercărĭ grele, să găsească alinare. Pe noĭ, pe toţĭ, acea singură dorinţă ne străbate, ca Dumnezeu să binecuvinte, să ocrotească şi să ţină pe Majestatea Voastră! Majestatea Sa Împăratul şi Regele să trăiască! Slava! Slava!"

La această vorbire plină de căldură, Majestatea Sa Monarchul a răspuns, *tot în limba cehă*, următoarele:

„Acea dorinţă vie, ca după timp îndelungat earăşĭ să petrec în cercul poporaţiuniĭ credincioase a acesteĭ ţerĭ, m'a adus în iubitul meu regat ceh şi în capitala mea regală Praga. Cu viu interes mă voiu convinge despre însemnatul progres şi avênt, în care în deceniul din urmă a avut parte Praga admirabilă, mulţumită ostenelilĭ zeloase a tuturor locuitorilor ei. Problemele mari şi importante, pe carĭ publicul nostru are încă să le resolve, pot fi sigure de interesul meu statornic şi de părintesca mea purtare de grije. (Apoĭ, continuând în limba germană:) *Pentru cordialele cuvinte de bineventare şi pentru asigurarea de iubire şi abnegaţiune, exprim mulţămirea mea D-Tale şi întregeĭ poporaţiunĭ a oraşuluĭ Praga şi vă asigur de graţia mea statornică. Sunt convins, că acest sentiment de alipire fidelă faţă de persona mea, este comun în locuitoriĭ capitaleĭ regale ca şi în poporaţiunea ţărĭĭ întregĭ. Puternic să prospereze acest străbun oraş onorabil, pe calea desvoltărĭĭ economice şi culturale şi fie pururea, pentru toţĭ locuitoriĭ, convieţuirea paşnică şi fortăreaţa de apărare a progresuluĭ binecuvântat!"*

Dela gară Majestatea Sa, însoţit de ovaţiile nesfîrşite ale publiculuĭ imens, aflător în strade şi la ferestrile edificiilor împodobite, a tras la palatul regal din Hradsin, unde archiepiscopul-cardinal *Skrbensky* îl aştepta cu capul descoperit şi primindu-'l cu o frumoasă vorbire, la care Monarchul a răspuns prin cuvinte graţioase.

După-ce în curtea palatuluĭ a salutat corpul generalilor şi pe dignitariĭ curţiĭ şi ai statuluĭ, Monarchul s'a retras în salele interne ale palatuluĭ. Primirea imposantă a făcut cea maĭ plăcută impresie asupra Majestăţiĭ Sale. Întreagă presa din Boemia salută în chipul cel maĭ loial venirea Monarchuluĭ în ţară, văzând în asta netezirea conflictuluĭ între cele două elemente învrăjbite ale regatuluĭ.

A doua zi, Joiŭ înainte de ameazĭ, Majestatea Sa a fost ocupat cu primirea feluritelor deputaţiunĭ, între carĭ: archiducesa *Maria Anunciata*, starița claustruluĭ Theresianum; clerul catolic sub conducerea archiepiscopuluĭ-cardinal *Skrbensky*; nobilimea, tot sub conducerea numituluĭ prelat, care a vorbit, în limbile *cehă* şi *germană*, în numele ambelor deputaţiunĭ. Majestatea Sa 'ĭ-a răspuns asemenea în două rînduri şi în ambele limbĭ, mulţumind pentru cuvintele şi sentimentele de fidelă alipire şi loialitate ale cleruluĭ şi nobilimeĭ din regat. Între celelalte deputaţiunĭ s'au remarcat: deputaţiunea corpuluĭ oficeresc, a comitetuluĭ ţerĭĭ, oficianţiĭ guvernuluĭ sub conducerea guvernatoruluĭ conte *Coudenhove*; corporaţiunile judecătoreştĭ, administrative şi şcolare; representanţa oraşuluĭ Praga sub conducerea primaruluĭ Dr. *Srb* etc. etc

Din Dietă.

— Şedinţa dela 12 l. c. —

După o pausă de câteva săptămânĭ (cât adecă a ţinut sesiunea Delegaţiunilor la Viena), camera deputaţilor ungurĭ s'a întrunit din nou Mercurĭ, în 12 l. c. Indată la începutul şedinţeĭ, înainte de întrarea în desbaterĭ, s'a provocat un mic incident, relativ la unele scene din Delegaţiunĭ, carĭ au „displăcut" dlor şoviniştĭ. Deputatul *Rátkay* László adecă a ridicat „grava" acusă, că în sub-comisiile Delegaţiuniĭ *delegaţiĭ maghiarĭ au vorbit şi nemţeşte* (groaznic lucru!); apoĭ, că ministrul president Széll a zis, că Delegaţiunea este o comisie, care nu are să fie trasă la răspundere din partea legislaţiuneĭ. Dl *Széll* a răspuns imediat şi 'şi-a apărat „cu tact şi cu prudenţă" — zice „Bud. Hirlap" — punctul de privire şi declaraţiunea făcută în sensul arătat; cu toate acestea deputaţiĭ „patrioţĭ" au rămas mâhniţĭ de acele momente petrecute în Delegaţiune.

Al doilea moment „interesant" al şedinţei a fost: afacerea *Rakovszky Kubinyi*, care atât de mult a fost îmblătită îndeosebĭ în cele două foĭ radicale, „Magyar Szó" şi „Egyetértés". Rakovszky a ţinut să declare, că nu sunt vrednice acusele aduse contra luĭ, ca să răspundă la ele; atâta însă spune, că nimic nu-ĭ *adevărat* din cele ce i se impută.

A treia străjnicie „epocală" a fost o interpelaţie, tot a luĭ *Rátkay*, privitor la „crima", că la întrecerea gimnasticilor dela Rusalĭ s'a intonat „*Gotterhalte*"! Răspunsul dluĭ *Széll* la interpelare a fost de aşa, că primul-ministru „cu rară isteţime s'a scos din acestă situaţie delicată, grea şi neplăcută" — zice „Budapesti Hirlap".

După acestea camera a intrat în ordinea de zi, continuând desbaterea asupa proiectului *legiĭ de incompatibilitate*.

A doua zi, Joi (13 l. c.) a continuat desbaterea în special asupra aceluiaşĭ proiect de lege. Ear' la finea şedinţeĭ kossuthistul *Pichler* Győző a făcut interpelaţie în causa grevei minerilor dela Reşiţa şi Anina, la care ministrul de comerciu *Hegedüs* a răspuns imediat, spunând, că a luat măsurile necesare pentru liniştirea grevei şi a dispus, ca muncitorilor să li se acorde în muncă un repaus de ½ oră după ameazĭ.

Laudă-te, gură!

„Gazeta" dela 12 Iunie publică o corespondenţă din Arad, scrisă probabil de cunoscutul individ Măglaş, dar' fără îndoială inspirată de Dr. St. C. Pop. E vorba de adunarea generală a Asociaţiunei Aradane. Ca întotdeauna, aşa şi acum, corespondentul şi inspiratorul se arată nemulţumiţi de cele petrecute, se înţelege numai pentru-că sunt *alţiĭ* — în frunte!

Maĭ ciudată ni se pare însă invinuirea ce aruncă asupra celor din capul Asociaţiunei pentru-că din partea publicului au fost *puţinĭ* la adunare. Noĭ am arătat unele din cause şi dacă este cine-va de invinuit, apoĭ la locul întâiu este dl Hamsea, directorul Seminarului, care, dimpreună cu adicţiĭ seĭ Dr. Proca, Dr. Petrovici, Dr. St. C. Pop şi T. Ciontea au crezut că se ilustrează absentând. D'asemenĭ a lipsit reverendismul G. Telescu, protopop greco-catolic, unul din vice presidenţiĭ Asociaţiuneĭ.

Pe *aceştia* să-ĭ invinueze „Gazeta", ear nu pe prietiniĭ nostri carĭ şi au făcut datoria şi carĭ de sigur că nu puteau aduce pe nimeni cu sila la adunare.

Maĭ învinueşte direcţiunea, pentru că n'ar fi primit până acum nici o lucrare (a vorba de monografiile propuse de dl V. Mangra). Corespondentul scrie neadevăr: poftească la secretariat şi i-se va arăta un teanc mare de monografiĭ sosite.

La insinuări nu avem de răspuns. Ţinem să zicem însă câte-va cuvinte asupra următoruluĭ pasagiu din „Gazeta":

„Inainte de închiderea adunăriĭ se face restaurarea, omiţându-se din direcţiune dl *Dr. Stefan C. Pop*, advocat în Arad, care a fost înlocuit cu măiestrul faur *Constantin Don*. Dl Dr. Pop e un om de cultură superioară, de o energie de fier, al cărui dor de muncă pentru scopurile Asociaţiunei aradane numai a „pismei reutate" l'a putut îneca. D-sa singur era în stare să lucre pentru „As. arad." încă odată atâta, cât au lucrat directorii Mangra, Russu, Ciorogariu şi con soţiĭ".

E fapt, că dl Pop n'a maĭ fost ales în comitet. Ştie însă „Gazeta" de ce? Să i-o spunem: *dl Pop de* trei ani n'a fost la nici o şedinţă a comitetului şi e în restanţă şi cu taxele. Nu avea deci nicĭ un înţeles a se maĭ alege un om care a dovedit în felul acesta „interesul cald causeĭ noastre culturale". Orĭ poate s'a impus d-sa cu vr-o lucrare ştiinţifică-literară? Noĭ nu ştim decât de filipicele-ĭ veninoase scrise în „Gazeta" şi „Tribuna" şi reproduse cu mult drag în foile ungureştĭ din Arad!

Tot aşa de puţin temeiu au apoĭ şi laudele ce adresează protopopuluĭ V. Hamsea din Lipova, care la adunarea de constituire a despărţământuluĭ din Lipova a Asociaţiuneĭ Transilvane a venit cu o gardă. de 50 preoţĭ şi învăţătorĭ. Intrebăm însă noĭ: oare nu V. Hamsea a retrimis comitetuluĭ central actele prin care îl însărcinase să institue despărţământ, zicând că *nu se poate*? Nu amicul nostru Tuducescu a presidiat constituirea? Şi organisat cu ceata sa venit a Hamsea pentru alt scop decât să se aleagă un *comitet instrument al său*, cu ajutorul căruia *a şi refusat să primească la Lipova adunarea generală*, numaĭ pentru că la Mehadia se expedase din Lipova o invitare în acest sens fără ştirea şi de adversarĭ aĭ proteĭ.

Ecce homo!

Nu vă lăudaţĭ deci, ci tăceţĭ, căcĭ sunt laude carĭ compromit!

Din străinătate.

Parlamentul italian discută budgetul ministeruluĭ afacerilor străine. În ordinea discuţieĭ câţiva deputaţĭ au atacat cu violenţă Austro Ungaria, dar' cu un ton mai puţin ridicat decât cum au făcut o aceasta în faţa alegătorilor. Austro-Ungarieĭ 'i-s'a adus învinuirea, din partea oratorilor opoziţieĭ, că voeşte să-şĭ întindă cu orĭ-ce preţ puterea asupra Albanieĭ, unde urmăreşte şi Italia astăzĭ interese politice.

Alipirea de Tripla-alianţă însă a fost aprobată de toate partidele. Deputatul Luzatti a accentuat, că nu este permis a se face alianţa pendentă de clausula asupra vinuluĭ italian, al căruĭ export în Austro-Ungaria s'a îngreunat.

*

Legea electorală în Serbia. După lungĭ desbaterĭ noua lege electorală s'a formulat, luându-se în lege şi principiul representăreĭ minorităţiĭ. Aşa că de fiecare listă, care întruneşte mai mult de o miie de voturĭ, vine un deputat. Listele cu maĭ puţin de o miie de voturĭ, rămân ale majorităţiĭ. Pe calea aceasta partidele neradicale din Serbia pot conta la viitoarele alegerĭ la vre-o 16 deputaţĭ.

*

Statuia principeluĭ pe Bismarck va fi desvălită în curând. Lumea oficială germană face marĭ pregătirĭ. Insuşĭ Împăratul Wilhelm va lua parte la sărbare, unde va fi întimpinat de cancelarul *de Bülow*, *Ballestrem*, preşedintele parlamentuluĭ şi de membriĭ comitetuluĭ ridicăreĭ statuieĭ. Discursul solemn va fi rostit de cancelarul imperiuluĭ.

*

Senatul francez a început discuţia proiectuluĭ de lege asupra reuniunilor. E de prevăzut, că discuţia va dura 8—10 zile. Se poate prevedè din propunerile prealabile, că proiectul va fi primit cu majoritate de vre-o 80 de voturĭ. Liberaliĭ nu s'au înscris la discuţie, ceea-ce ar însemna, că se consideră de sigurĭ în biruinţă.

Digitized by Babeş-Bolyai University Library Cluj

Din România.

Serbarea din parcul Cotroceni.

Marea serbare, organizată la Rusaliĭ în parcul Cotroceni de A. S. R. Principesa Maria, a avut un succes neîntrecut.

Se ştie, că această serbare s'a dat în folosul societăţilor „*Obolul*“ şi „*Materna*“, cea dintâiu pentru ajutorarea săracilor, cea de a doua pentru creşterea copiilor găsiţi şi a acelora pe cari părinţiĭ lor, din causa mizeriei, nu pot să-ĭ ţie lângă sînul lor.

Şi alăturĭ de A. S. R. Principesa Maria, care a depus o muncă neîntrecută pentru atingerea filantropicului scop, am vĕzut pe miciĭ Principi Carol şi Elisabeta, muncind fără preget şi cu sufletul vesel că vor alina atâtea dureri şi vor şterge lacrĕmile copilaşilor găsiţi.

Parcul Cotrocenĭ.

Cine a visitat acest parc, nu l'ar mai fi cunoscut. El era schimbat într'un mic raiu. Chioşcuri cu flori, cârciume aranjate într'un mod uimitor, teatru şi circ, căluşei, corturi, musice militare, orchestre, doamne şi d-şoare din societatea aleasă, îmbrăcate în costume de fantasie, în diferite porturi străine, împodobite cu flori, ciripit de paserĭ în depărtare, verdeaţă şi pomi: toate acestea te făceau să crezi că eşti într'o altă lume. Ochiul nu se mai sătura să vadă şi sufletul se înălţa la o aşa de încântătoare priveliştе.

Intrarea.

Erau două întrări, una în partea de sus a parcului şi alta în partea de jos, la capĕtul aleei. Aci era d-na Zoe Sturdza, soţia primului ministru, care stetea la cassă. D-sa era ajutată de d-nele Scarlat Ferikyde, Emil Petrescu şi d-na Cerkez cu d-ra general Catargi.

D-na Sturdza a stat tot timpul neclintită lângă cassă, rupênd biletele, primind baniĭ, mulţumind tuturor şi îndemnându-ĭ să vadă toate frumuseţile din parc.

Sosirea M. S. Reginei.

La oarele 5 şi un sfert se anunţă sosirea M. S. Reginei. A. S. R. Principele Ferdinand vine la întrare, ţinênd în mână un mare buchet de flori. Poarta se deschide, d-na Zoe Sturdza şi celelalte d-ne se scoală în picioare, se închină şi Suverana intră însoţită de d-na Mavrogheni, d-nă de onoare. A. S. R. Principele Ferdinand întîmpină pe M. S. Regina şi-'ĭ oferă buchetul cu flori. Suverana e îmbrăcată în alb, e veselă. Se întreţine mai multe minute cu d-na Sturdza şi cu celelalte d-ne. Se interesează despre reţeta întrărilor şi plăteşte biletele de întrare. Ori-cine ar fi putut să ceteascâ în ochiĭ Suveranei române acea mulţumire tainică, când îşi aruncà privirile în susul parcului şi vĕzu chioşcurile împodobite, lumea care furnica în toate părţile. Gândul Reginei se opria de sigur la acei nenorociţi, cariĭ vor bine-cuvênta pe organisatoriĭ şi pe acei cari au dat concursul la această serbare de binefacere.

Vizita M. Sale Reginei.

Lângă poartă aştepta o trăsurică-*panier* împodobită peste tot cu ghirlande de trandafirĭ albĭ şi roşiĭ şi trasă de doui cai mici vineţi, înhamaţi în înaintaşĭ, dar conduşi cu mâna de doi lachei aĭ Curţiĭ.

M. Sa Regina ia loc în acest panier. A. S. R. Principele Ferdinand spune lacheilor să oprească la chioscul Principesei Maria. Caiĭ pornesc, panierul se leagănă uşor, muzica militară intonează imnul regal şi micul cortegiu urcă drumul spre cel mai frumos chiosc din parc.

Chioscul Principesei Maria.

Acest chiosc e construit în stil secesionist.

In faţa chioscului sunt mese încărcate cu obiecte de vênzare, tablouri, broderiĭ, obiecte de artă, împletiturĭ, umbreluţe, mici desemnuri, etc., multe din acestea lucrate de A. S. R. Principesa Maria şi toate, fără deosebire, avênd un semn, un suvenir, pus de augusta mână a organizatoarei acestei sĕrbări de binefacere.

Trăsura-panier se opri în faţa chioşcului A. S. Regale principesei Maria şi M. S. Regina se dădu jos. Suverana fu întimpinată de Principesa Maria, înconjurată de „personalul de serviciu“ al chioscului.

Incântată de atâta frumuseţe, M. S. Regina înaintă spre chiosc, unde fu întîmpinată de dl Dimitrie Sturdza, preşedintele consiliului, de dl mareşal Philipescu, de dl Haret, ministrul instrucţiunei publice, etc.

Principesa oferi Reginei mai multe obiecte, pe cari M. Sa le plăti, şi după ce observà cu atenţiune toate lucrurile expuse, se urcà sus în chiosc. Aci era micuţa Principesă Maria, care ţinea în mână două baloane. M. S. Regina luà pe principesa în braţe şi o sărutà.

Staţiile.

M. S. Regina s'a oprit pe rînd la toate chioşcurile făcênd câte o mică staţie. Toate acestе chioşcuri, foarte apropiate, erau astfel arangiate, încât trecênd dela unul la altul ţi-se părea că treci dintr'o localitate în alta. Aci era cârciuma de ţară, cu ulcele de lut; dincolo şatra ţigănească; mai la deal berăria cu covrigi uscaţĭ, cu alune; la dreapta un cort ascuns, un cuib într'un boschet: mai sus, sus de tot e cortul japonez.

Chioşcul micilor Principĭ.

Mai în fundul parcului, în partea stângă AA. LL. RR. Principele Carol şi principesa Elisabeta, într'un drăguţ şi elegant chioşc, vînd obiecte de fantasie, picturi, tablouri, fotografii, cărţi poştale ilustrate, baloane şi draci naţionalĭ. Cu deosebire A. S. R. Principele Carol s'a arătat vênzĕtor neobosit în desfacerea baloanelor şi cărţilor poştale ilustrate. Foarte vesel, Alteţa Sa Regală stătea de vorbă cu persoanele cari au contribuit la desfacerea bazarului. AA. LL. RR. Principele Carol şi Principesa Elisabeta purtau costumul naţional,

Celelalte chioşcurĭ.

Să dăm însă, înainte de a continua, o scurtă descriere şi a celorlalte chioşcuri, în ordinea incepênd dela întrarea principală.

Imediat, pe dreapta, e chioscul fotografic, cu firma „*Fotografia Excelsior*“. Aci d-nele M. Catargi şi Magheru eliberează cupoanele pentru fotografarea persoanelor cari doresc să păstreze ca amintire a serbărei o fotografie *à la minute*.

Teatrul *Excelssior*, asemenea clădit în stilul secesionist, se ridică în dreptul întrărei dinspre strada Cotrocenilor.

Imediat lângă teatru, alături de esplanada ridicată pentru dans, berăria „Azuga“ a construit un drăguţ chioşc şi un umbrar, punênd în acelaşi timp gratuit la disposiţia societăţilor „Obolul“ şi „Materna“ berea necesară.

In faţa chioşcului „AA. LL. RR. Principele Carol şi Principesa Elisabeta,“ lăptăria elveţiană e foarte visitată. In sunetul unei bande de lăutari, se vinde aci lapte şi sandviciuri.

Scoborînd în vale dela lăptăria elveţiană, se întâlniau diverse distracţiĭ. Căişorĭ de lemn etc.

Pavilionul pentru tragere la ţintă nu e de loc negligiat.

Să nu se uite nici circul, care a avut mult succes şi a fost tot atât de mult visitat.

In automobil.

Ocolul, în jurul parcului, se făcea numai în câte-va minute, cu un automobil al prinţului Bibescu fiul, care-l conducea în persoană. Cu acest automobil s'au plimbat M. S. Regina, A. S. R. Principesa Maria şi cea mai mare parte din vizitatoarele parcului.

Cursele acestea au produs o reţetă destul de frumoasă.

Sosirea M. S. Regelui.

La orele 5 a sosit M. S. Regele. La întrare a fost întimpinat de A. S. R. Principele Ferdinand şi împreună au vizitat chioşcurile, berăriile, teatrul, circul, cumpĕrând diferite obiecte.

La cortul ţigănesc.

Dela bufet MM. LL. Regele şi Regina împreună cu mica principesă Elisabeta s'au dus la cortul ţigănesc.

Suveraniĭ întrară în cort. M. S. Regina şezu pe un fotoliu de lemn împletit; M. S. Regele pe un scaun de lemn de brad, ear mica principesă pe un scăunel cu trei picioare.

D-nele Disescu, Toma Ionescu şi Henri Catargi se aşezară jos, pe nişte perine de ţeară, fie-care lângă o masă cu picioarele scurte, cum se vĕd pe la ţeară şi prin corturile ţigăneşti.

Suveraniĭ au admirat mult acel chiosc care sĕmăna întocmai cu o şatră ţigănească.

Ghicirea norocului.

— Să vĕ ghicesc norocul, Majestate? zise d-na Disescu, cu un accent ţigănesc prefăcut.

— Să vedem ce poţi să ghiceşti, rĕspunse Suveranul.

Ţiganca întinse numai decât cărţile pe masă şi începu să proroceascâ.

„Ai să fii cel mai mare rege, zise vrăjitoarea, şi vei face tot mai mult fericirea poporului peste care domneşti. Eată, se arată şi un an bun, n'o să mai fie sĕrăcie în ţară“.

In partea ceealaltă a cortului, d-na Dr. Toma Ionescu ghicia norocul M. S. Reginei, ear în fund, d-na Henri Catargi, principesei Elisabeta.

Ţigancele au dat apoi cu ghiocul şi au citit în palmă.

La sfîrşit, câteşi trele scoaseră câte o sticluţă pe care le deteră Suveranilor şi principesei, zicênd cu un aer misterios:

— Astea sunt farmece. Cine le poartă, e ferit de ori-ce rĕu şi toţi vrăşmaşiĭ sunt învinşi.

La orele 7 Suveraniĭ plecară, după ce stătură în cort aproape trei sferturi de oră.

Dansurĭ naţionale.

Dela cortul ţigănesc, M. S. Regele, însoţit de A. S. R. Principele Ferdinand, plecà să cerceteze celelalte chioscurĭ, pe carĭ nu le vĕzuse încă.

M. S. Regina, însoţită de d-na Mavroghenĭ, de dl Philipescu, marele mareşal al Curţeĭ, şi de dl general Robescu, s'a dus să vadă dansurile naţionale.

Panierul, în care se afla Suverana şi Principesa Elisabeta, trecu peste iarbă în drumul de alăturĭ. La capĕtul aleeĭ banda de lăutarĭ, sub conducerea luĭ Ciolac, începù să cânte hora. Regina făcù semn să se oprească trăsura şi ascultà cântecul lăutarilor.

— Nu ştiĭ cât sunt de fericită, dle general, zise Suverana dluĭ general Lahovari, care se afla lângă panier, când ascult cântecele noastre naţionale.

Ciolac cântà apoĭ cu mult farmec romanţele: „Douĭ ochĭ“ şi „Unde eştĭ, Unde eştĭ?“

Panierul pornì din nou şi se oprì lângă podium, făcut pentru dans.

Seara.

In timpul sereĭ, parcul fu splendid iluminat cu lampioane veneţiane, cu luminĭ electrice şi arcurĭ de gaz aerian. Privit de departe ţi-se părea că întreg parcul înota în lumină.

La orele 10 şi jumĕtate, AA. LL. RR. Principele Ferdinand şi Principesa Maria, însoţite de numĕroşĭ visitatorĭ ai parculuĭ, s'au dus la podium şi au dansat.

Sĕrbarea ar fi durat până la 12 din noapte, dar vremea începù să se strice, fulgere brăzdau cerul şi lumea plecà.

La orele 11 şi un sfert parcul era gol.

A II. adunare a despărţĕmêntului învĕţătoresc din tractul protopresbiteral gr. or. al Lugojuluĭ.

(Raport special.)

Cu abatere dela conclusul adunăriĭ trecute din Lugoj, despărţĕmêntul învĕţătoresc din tractul gr. or. al Lugojuluĭ 'şi-a ţinut la 27 Maiu c. st. v. a *doua adunare* de despărţĕmênt în comunele *Sacul* (şedinţa I.) şi *Jena* (şedinţa II) cu ocasiunea examenelor publice de acolo. Ear aceasta s'a făcut din motive neatêrnătoare de biroul şi membriĭ acestui despărţĕmênt.

Adunarea şi de astă-dată a fost cercetată din partea membrilor în numĕr aproape complet, maĭ ales din împrejurarea, că şedinţele acestuĭ despărţĕmênt au fost încopciate cu participarea la două examene, unde multe se pot auzi, vedè şi experia, prin urmare unde cunoştinţele unuĭ învĕţător conştient de chemarea sa se pot lărgi şi amplifica, bine înţeles, în folosul sĕu propriu şi al şcoaleĭ unde e aplicat.

Ceĭ maĭ mulţĭ membri sosiţĭ după orele 9 a. m. cu trenul la gara din Sacul, au fost întimpinaţĭ prin călduroase cuvinte de binevenire rostite de parochul locul[ui] păr. Aurel *Spătan*.

Se procede imediat la ţinerea exa[me]nuluĭ, presidând P. O. D. Dr. George *P[opo]vici*, în calitate de inspector tractu[al al] şcoalelor noastre. Sala împodobită cu [flori] şi verdeaţă, copiiĭ şi fetiţele îmbrăcate [în] haine de sărbătoare, publicul numĕros co[m]pus din ţĕranĭ fruntaşĭ de-aĭ comuneĭ, participarea binevoitoare a representanţilor de la oficiul pretorial şi notarial, toate acestea ne impresionau atât de plăcut, atât de dulce, încât în această zi de sĕrbătoare naţională ne-am simţit aşa de bine, că — am uitat chiar şi dureroasele reminiscenţe de acum 7 anĭ!

Invĕţătorul acesteĭ comune, membrul Vasile *Tărian* întreabă pe eleviĭ sĕĭ din toate obiectele de învĕţămênt. Inspectorul tractual, comisarul Nic. Ianculescu maĭ pun şi dînşiĭ unele întrebărĭ, ear aceasta cu învoirea învĕţătoruluĭ de clasă.

După terminarea examenuluĭ, preşedintele despărţĕmêntuluĭ, P. O. D. Dr. George *Popovicĭ*, deschide şedinţa prin o vorbire, în care şi de astădată pune la inima fie-căruĭ învĕţător păstrarea cu sfinţenie a şcoalelor noastre confesionale, apĕrarea lor de duşmaniĭ internĭ şi externĭ şi îmbărbătând pe membri, ca tot cu acelaşĭ zel şi abnegaţie să lucre pentru întărirea biericeĭ şi a neamuluĭ propăşire. Vorbirea presidentuluĭ a fost ascultată cu însufleţire.

Notarul despărţĕmêntuluĭ, membrul George *Joandrea* ceteşte lista membrilor presenţĭ. Faţă de membriĭ, carĭ nu 'şi-au scusat absenţa, se va procede conform disposiţiilor din statute.

Se încinge acum o interesantă discuţiune asupra examenuluĭ. După-ce maĭ întâiu învĕţătorul de clasă, membrul V. Tărian îşĭ face observările sale, iau cuvêntul membriĭ M. Groza, Joandrea, Vidu, prof. Dr. P. Barbu, C. Liuba şi preşedintele. Observările se fac în maĭ multe direcţiunĭ: asupra edificiuluĭ şcolar, recuisitelor de învĕţămênt, asupra materialuluĭ şi asupra metoduluĭ. In sfîrşit după instructive desbaterĭ, la propunerea membruluĭ C. Liuba, examenul s'a declarat de foarte bun.

Presidiul notifică cu o deosebită plăcere acestuĭ despărţămênt, că unul dintre ceĭ maĭ harnici învĕţătorĭ din diecesa noastră, zelosul învĕţător *Traian Linţa*, din comuna Cacova, vicepresidentul Reuniuneĭ, comisar şcolar şi deputat congresual, îşĭ serbează azĭ iubileul sĕu de 25 anĭ, sĕvîrşiţĭ pe cariera învĕţătorească. La propunerea d-luĭ profesor Dr. Petru *Barbu*, membriĭ acestuĭ despărţămênt cu viĭ însufleţirĭ urează mulţi anĭ fericiţĭ harnicululĭ bărbat al biericeĭ şi şcoaleĭ noastre, trimiţĕnd iubilantuluĭ următoarea *telegramă*:

„*Despărţĕmêntul învĕţătoresc al Lugojului, întrunit în conferinţă, felicită călduros pe distinsul şi valorosul învĕţător iubilant*“. Dr. George Popovicĭ, Dr. Petru Barbu, Dimitrie Cioloca, Aurel Spătan, G. Joandrea, I. Vidu, C. Liuba, A. Lipovan, Eva Ogrin, Silvia Târziu, Nic. Ianculescu, M. Crăciun, M. Groza, V. Tărian, Trandafir, T. Gaspar,

G. Băltean, A. Voscinariu, D. Daicovicĭ, I. Sêrbu, I. Stan, M. Costescu, P. B. Costescu şi alţiĭ.

Preşedintele Dr. G. Popovicĭ dă cetire circulariuluĭ Ven. Consistoriu diecesan de sub Nr. 5050/1901, în care acesta exprimă laudă celor maĭ mulţĭ învĕţătorĭ din acest tract protopresbiteral, carĭ în decursul anuluĭ 1899/1900 au dovedit un zel deosebit şi au prestat eminente resultate la sfîrşitul anuluĭ şcolar. Circularul Ven. Consistoriu se ia la plăcută cunoştinţă, servind spre mângâiere şi încuragiare învĕţătorilor din acest tract.

Membrul Traian *Gaşpar*, preot-înv. în Hezeriş, îşĭ citeşte apoĭ instructivul sĕu operat *„Asupra stupăritului“*. Se întreţine maĭ întâiu cu causele sărăcieĭ poporuluĭ român şi cu mijloacele de îmbunătăţire, ne arată apoi în colorĭ viĭ însemnătatea stupăritului şi foloasele luĭ, compară stupăritul cu agricultura, cu meseriile şi industria, ne arată deosebirea între dulapurĭ şi coşniţe şi în urmă ne expune causele, din carĭ nu s'au lăţit acest ram economic la poporul nostru. Terminând disertantele, a fost viu felicitat pentru instructiva sa lucrare. În legătură cu aceasta — terminându se şedinţa primă, o parte însemnată dintre membri cercetează stupăria economuluĭ Ioan *Iştan*, care de zecĭ de anĭ cultivă acest ram isvorîtor de frumoase câştigurĭ, dând pildă şi altora să se îndeletnicească cu el.

După un prânz de scurtă durată, dar pe atât de gustos, — oferit membrilor de preotul Spătan şi învĕţătorul Tărian, maĭ gustând „stante pede“ şi vre o câte-va pahare de bere, punându-ni-se trăsuri la dispoziţie, în 20 de minute am ajuns în comuna învecinată *Iena*, ca să asistăm şi la examenul din comuna aceasta.

Pe cât de mică şi miseră ni-s'a înfăţişat comuna, pe atât de bogat şi de plăcut ne-a impresionat hărnicia învĕţătoruluĭ Iuliu *Ioanovicĭ*. Avênd de a se lupta cu sărăcia, înv. Ioanovici cu o rară desteritate, ce ne punea în uimire — 'şi-a compus el însuşĭ pentru şcoala sa aparate fisicale, recuisite pentru geometrie şi desemn, etc.

Intr'adevĕr, sufletul şcoaleĭ e învĕţătorul, ear' aceasta ni-a dovedit-o îndeajuns colegul Ioanovicĭ. Nu-ĭ pasă luĭ, că pe lângă Românaşĭ — maĭ propune şi „fraţilor nostri maĭ de-aproape, carĭ numaĭ eĭ nu se lapădă de noĭ“, oacheşilor neorusticĭ, ci cu un zel, care merită toată lauda, el se *jertfeşte* pentru cariera sa. Ca în toţĭ anĭ, aşa şi de astă-dată, resultatul examenuluĭ din Iena a fost foarte mulţumitor, votându-se înv. *Ioanovici* o binemeritată recunoştinţă.

Urmează la ordinea zileĭ raportul comisiuneĭ esmise pentru censurarea operatuluĭ elaborat de membrul G. *Joandrea*: „Invĕţămêntul pentru nobilitarea sentimentelor“. Referentul comisieĭ, preotul înv. Marian Groza, după ce vorbeşte despre însemnătatea şcoaleĭ Herbart-Zilleriane, accentuează importanţa studiuluĭ *religiuneĭ*, espune pe scurt cuprinsul operatuluĭ, laudă nisuinţa disertanteluĭ de a face cunoscute principiile maĭ noue, după carĭ ar trebuĭ propus studiul religiuneĭ şi în urmă propune, ca operatul de maĭ sus să se trimită On. Comitet central, pentru-ca eventual să se citească în adunarea generală proximă din Panciova. Membrul C. *Liuba* propune, ca operatul din chestiune să se şi tipărească. Se primesc amêndouĕ propunerile.

Din raportul cassieruluĭ Nic. *Ianculescu* se constată, că s'au făcut unele modeste incassărĭ; ear din raportul bibliotecaruluĭ, Eva Ogrin, se vede, că biblioteca despărţămêntuluĭ s'a maĭ înmulţit cu 7 opurĭ.

La sfîrşit membrul George *Joandrea* îşĭ citeşte operatul sĕu intitulat: *„La revisuirea fonduluĭ regnicolar înv. de pensiune. Dorinţe şi gravamine învĕţătoreştĭ“*. Operatul a fost ascultat cu o deosebită atenţiune, maĭ ales, că tractează multe nĕcazurĭ de-ale învĕţătorilor, cuprinde juste dorinţe şi dureroase gravamine învĕţătoreştĭ, durerĭ, carĭ acum, când stăm în faţa revisuireĭ fonduluĭ de pensiune, ar trebuĭ sanate şi înlăturate. Articolul de lege 43, §-ul 15 din anul 1891 dispune, ca legea fonduluĭ de pensiune înv. să fie supusă după 10 anĭ uneĭ revisiunĭ. Şi noĭ, învĕţătoriĭ confesionalĭ, plătim din greu la sporirea aceluĭ fond, plătesc comunele, plătesc eleviĭ, avem prin urmare dreptul să ne spunem şi noĭ observările şi păsurile privitoare la chestiunea aceasta, ca să nu se lucre *„de nobis sine nobis“*.

Operatul a fost primit în întreg cuprinsul. Durerile expuse fiind durerile membrilor, s'a luat conclusul, ca operatul membruluĭ G. Joandrea să fie trimis On. Comitet central, pentru ca studiindu se din toate punctele de vedere, şi formulat într'un memorand oficios, să fie trimis pe calea forurilor competente pentru a fi apreciat în mod just şi ecuitabil.

Disertaţiunea membruluĭ Mih. Crăciun „Despre pomărit“, din causa scurţimiĭ timpuluĭ, a rĕmas să fie cetită în şedinţa proximă.

Autenticarea protocoluluĭ s'a concrezut învĕţătoarelor Amalia Lipovan şi Silvia Târziu din Lugoj.

Terminate fiind agendele, preşedintele Dr. G. Popovicĭ mulţumeşte membrilor pentru interesul manifestat şi de astă-dată şi cu acestea şedinţa se încheie. Astfel 'şi-a terminat despărţămêntul Lugojuluĭ activitatea sa din anul adm. 1900/1901. Şi acum cu drag şi cu conştiinţa liniştită aşteaptă ţinerea adunăriĭ generale din *Panciova*, unde asemenea frumoase cunoştinţe vor câştiga şi cu plăcute experienţe vor fi îmbogăţiţĭ.

Coresp.

Din Banat.

(O sĕrbătoare)

Insemnata zi a mareluĭ Constantin, ca şi în toţĭ anĭ, aşa şi în anul acesta s'a sĕrbat în comuna noastră Leucuşeştĭ cu o însufleţire mare, — pentru-că cu această ocasiune 'şi-a serbat ziua onomastică dl Constantin Rosa, bravul nostru preot disponibil şi conducĕtor bun al poporuluĭ.

Des-de-dimineaţă s'au început felicitările, ţinênd până seara târziu; maĭ întâiu s'au presentat epitropia şi comitetul parochial în numele comuneĭ bisericeştĭ, care ca una ce are stâlp tare şi neclintit în dl Const. Rosa, îl roagă ca ziua onomastică să o ajungă mulţĭ ani cu pace, sănĕtate şi în deplină fericire. S'a presentat apoĭ antistia şi representanţa comunală, în numele comuneĭ politice.

Comuna Monoştor, unde dl Const. Rosa a fost paroch, încă a depus omagiile sale prin dl învĕţător Ioan Furdianu, care prin cuvinte frumoase urează sĕrbătorituluĭ mulţĭ anĭ şi îĭ mulţămeştete pentru donaţiunea de 200, adecă douĕ sute de coroane, ce s'a obligat a o face sf. bisericĭ din Monoştor — cu atât maĭ virtos acum, când acea comună are mare trebuinţă de ajutorare, la clădirea bisericeĭ. S'a presentat apoĭ superioritatea corpuluĭ financesc din loc; apoĭ dl Iancu Barbulescu, înv. în Cutina şi dl notar Ioan Mangiu din Bethlenhâza.

La toţĭ ceĭ-ce au felicitat pe dl Const. Rosa — dînsul a rĕspuns mulţămindu-le şi promiţênd sus şi tare, că întocmaĭ ca şi până acum, totdeauna va fi părtinitorul şi luptătorul în causele iubituluĭ sĕu popor românesc.

După ameazĭ s'a dat masă, unde au fost: părintele-inspector şcolar Adam Rosa; păr. Mihail Jurma şi familia; păr. Ioan Căpitan şi D-na; păr. Alex. Jucu şi D-na; păr. George Aurariu şi D-na; păr. George Iancoviciu; Dl vice-notar Ludovic Lucaciu; Dl adj. not. Baba; Dl comerciant Horváth şi D-na şi Dl învĕţător I. Furdianu.

Nu au lipsit nicĭ toastele, cu deosebire toastul ce 'l-a ţinut dl Constantin Rosa, ridicând paharul pentru P. S. Sa domnul Episcop Iosif Goldiş, — a produs o mare emoţiune şi frenetice urărĭ pentru prea bunul prelat; s'a mai toastat, între alţiĭ şi pentru Mag. Sa dl vicar Vasile Mangra, căruia 'i-s'a espedat şi o telegramă de felicitare.

Seara târziu toţĭ oaspeţiĭ s'au depărtat plinĭ de bucurie, că şi în anul acesta au putut felicita pe acela, care foarte muit bine şi marĭ jertfe face pentru poporul românesc dimprejurul acesta.

Leucuşeţteanul.

EXAMENE.

In 14 Maiu a. c. s'a ţinut examenul anual cu băieţiĭ dela şcoala noastră confesională din *Sinersig*, sub conducerea P. O. D. protopresbiter Ioan *Pepa* şi On. domn comisar Ioan *Marcu*. Poporul, deşi a fost zi de lucru, era adunat în numĕr frumos. Un astfel de examen n'a maĭ fost în satul nostru. Cu vr'o doĭ anĭ maĭ nainte, noĭ eram camenii ceĭ maĭ perduţĭ; la şcoală nu umblau decât 2—3 băieţĭ, alţiĭ mergeau la şcoala de stat.

Astăzĭ stăm cu totul altcum; avem şcoală nouă corĕspunzĕtoare; copiiĭ cercetează regulat prelegerile; la şcoala de stat nu merge absolut nicĭ unul. Acestea toate avem a le mulţumi numaĭ conducerii înţelepte a preotuluĭ nostru Vichentie *Pirtea* şi Doamneĭ Octavia, soţia Dluĭ preot, care e totodată şi învĕţătoarea noastră.

Că ce fel de examen au dat iubiţiĭ nostri conducĕtorĭ, se poate vedé din o corespondenţă ce a adresat-o îndată după examen dl comisar Ioan Marcu învĕţătoruluĭ din Duleu, care e socrul dluĭ preot: „Impresionat plăcut de resultatul examenuluĭ scumpeĭ voastre flice, al Doamneĭ Octavia şi de resultatele frumoase ale gineruluĭ vostru, vĕ trimit de aci salutările mele însoţite de laude asupra fiilor vostri de aicĭ, carĭ în faptă sunt bravĭ şi conştienţĭ de datorinţele lor“. — La finea examenuluĭ dl comisar a ţinut o frumoasă vorbire către elevi şi poporul adunat, declarând examenul, în numele comisiuneĭ, de foarte bun.

Cu această ocasiune s'au împărţit între eleviĭ diligenţĭ şi săracĭ abecedare de Petri, donate din fundaţiunea „Stefan şi Sofia Antonescu“, precum şi „Poveşti din vieaţa ţĕranilor românĭ“, dăruite de neobositul domn Emanuil Ungurianu. Cu mare atenţiune asculta poporul vorbirea d-luĭ comisar, în care se arăta fapta nobilă a d-luĭ Stefan Antonescu şi nisuinţele culturale ale d-luĭ Em. Ungurianu, de care poporul nu avea cunoştinţă până acum.

Primească aceştĭ marinimoşĭ domnĭ mulţămita noastră cea maĭ profundă.

La finea examenuluĭ s'a cântat o cântare întocmită de dl preot, din partea şcolarilor, în onoarea P. O. D. Protopresbiter, care a venit pentru prima-dată la examen.

Poesiĭ poporale.

(Din Tecşeştĭ.)

Frunză verde de scumpie,
Mărită-te, tu Fimie,
Nu-mĭ maĭ scoate vorbe mie,
Că şi dracu s'o 'nsurat,
Tu nu te-aĭ maĭ măritat.
Dar' de vrei să te măriţĭ,
Pune-te la rugăciunĭ,
Nu maĭ purta la minciunĭ,
Cu minciunĭ dacă trăeştĭ,
Fată mare 'ncărunţeştĭ;
Mărita-te-aĭ, mărita,
Dar' nicĭ dracu nu te ia,
Că eştĭ leneşă şi rea.

Fetele care-'s curate,
Nu poartă minciunĭ pe sate.
Nicĭ cu gândul n'am gândit,
Cine m'o ciufuluit:
Rădĕcina cepelor,
Sărăcia fetelor.
Vaĭ de tin', săracă fată,
Ţi-s'a ros coada de beartă,
De bĕtrână, nu de altă.

Culese de: *Simion Cioran.*

Frunză verde florĭ de fag,
Ca junele nu-ĭ om drag,
Că se poartă tot curat;
Că se 'ncalţă frumuşel,
Şi cu doru după el.
Frunză verde ruptă 'n zece,
Cu junele ţi-aĭ petrece,
Prin codru cu frunza verde,
Pe-acolo badiĭ se şede.
Frumos om e bădiţa,
Când prinde-a eşi frunza,
Că se dă pe-o mărginea
Şi prinde a fluera
Şi 'ndrăgeşte pe alta.

Culese de *Adrian Petricu*, june.

POVESTEA
Uneĭ Coroane de oţel.

Scrisă anume pentru ţĕrănime.

De

GEORGE COŞBUC.

Ţeara.

2. Neatêrnarea.

(Continuare.)

Pe malul Dunăriĭ la Siliştioara, lângă Corabia, se 'ntinde o câmpie largă şi netedă. Podul pe care-l făcuseră oştirile noastre ca să treacă Dunărea, era răzemat cu un capĕt tocmaĭ în câmpia aceasta.

Rînd pe rînd s'adunară pe câmpia Siliştioareĭ toate regimentele cari aveau să treacă Dunărea şi aşteptau ziua plecăriĭ. Această zi era o Duminecă.

Sâmbătă cât a ţinut zina, preoţiĭ de prin satele vecine au împărtăşit cu sfintele taine pe soldaţi, 'ĭ-au îmbărbătat cu vorbe puternice şi înălţătoare, să se lupte vitejeşte, să n'aibă frică şi să fie cu încredere în Dumnezeul neamuluĭ nostru şi 'n Christos, cu al căruĭ trup şi sânge se 'mpărtăşiseră.

Noaptea de Sâmbătă spre Duminecă au petrecut-o soldaţiĭ prin satele apropiate, prin corturĭ şi pe câmpie. Până târziu în noapte oficeriĭ au stat cu flăcăiĭ, îmbărbătându-ĭ şi dându-le sfaturi. Voiniciĭ roată pe lângă focuri, au stat de vorbă până 'n zoriĭ zileĭ, făcându-şi unul altuia îndemnărĭ spre bărbăţie, rîzênd de ceĭ ce s'arătau îngrijaţĭ şi împrietenindu-se maĭ mult uniĭ cu alţiĭ, căcĭ ori-şi-cum în faţa unei primejdiĭ ce vine, simţĭ nevoie de-a te alipi şi a căuta sprigin în semeniĭ tĕĭ.

A doua zi, Duminecă, oştile se înşirară în liniĭ de-alungul şesului, batalioane lângă batalioane şi stolurĭ de călăreţi lângă stolurĭ. Era o zi frumoasă de August, senin şi cald, şi câmpia sclipia în razele soarelui de armele flăcăilor noştri.

Câmpia era plină de lume, de ţĕranĭ şi de târgoveţi, de preoţĭ şi de soldaţĭ, de femeĭ şi de copiĭ. Erau părinţiĭ ostaşilor, erau fraţiĭ şi rudele lor, erau prieteniĭ şi cunoscuţii, erau nevestele şi copiiĭ lor.

Din văi şi din câmpie, din oraşe, din sate şi din creştetul munţilor veniseră Românii, de pretutindeni, ca să vadă trecerea oştiriĭ.

Ţĕraniĭ de pe câmpul Bărăganului erau în amestec cu cei de pe plaiurile Câmpulungului, şi cei din munţii Gorjului şi-ai Mehedinţilor se 'nvălmăşiau cu ciobanii de pe culmile Vrancei. Femei în portul de pe valea Prahovei alături cu neveste de pe văile Bârladului, furnicau pe câmpie printre femei sosite din fundul codrilor de la Suceava şi de pe apele întunecate ale Oltului.

Mamele îşi căutau fiiĭ, nevestele bărbaţii. Unele aduseră în traiste merinde pentru ai lor, altele bani adunaţi cu multă trudă. Şi toţi şi toate alergau să-şi ia rĕmas bun de la oamenii cari plecau poate ca să nu se maĭ întoarcă nici odată.

Ici vedeai o mamă, răzemată cu capul de pieptul băiatului ei, plângênd cu hohot

Cu aceasta examenul s'a încheiat, ducêndu-se fiecare mulţumit de sporiul dovedit. — In numele maĭ multor credincioşĭ:

Nicolae Hopota, not. com.

*

Joĭ, în 30 Maiu, s'a ţinut în *Reşiţa-montană* examenul din religiune în şcoala d-luĭ învĕţător Iosif Velcean. Noĭ, carĭ avem copiĭ la şcoală, am grăbit să ascultăm şi examenul din anul acesta, şi mare ni-a fost bucuria. Domnul Velcean e de 6 anĭ la noĭ, şi de atuncĭ ostenește în şcoală, în biserică la cor şi la casină. Iţĭ era maĭ mare dragul, să asculţĭ copiiĭ micuţĭ, abia de un an la şcoală, cum rĕspundeau de frumos şi de limpede istorioare cu învĕţăturĭ. Ceĭ marĭ au rĕspuns lucrurĭ din Istoria biblică şi istorioare bisericeştĭ.

Tare ni-a plăcut istorisirea despre chipul cum s'a înfiinţat mitropolia noastră sub marele mitropolit Şaguna şi despre diecesa noastră a Caransebeşuluĭ. Invĕţăturile astea sunt de mare folos nu numaĭ copiilor, ci ar trebui să le cunoască tot creştinul; domnul protopop l'a lăudat şi noĭ l'am gratulat pe domnul Velcean, fiind-că propune de voe în locul Domnuluĭ părinte religia în şcoală şi se trudeşte cu copiiĭ nostri.

Dumnezeu să-l ţină la mulţĭ anĭ!

Un tată.

O petrecere.

(Fine.)

Când vom ajunge, şi aici e ceasul, ca să ne pĕtrundem toţi în cor de misiunea tuturor, fiĭ născuţi, crescuţi şi legănaţi în doina codrului românesc, atunci ne putem mândri, şi mândria noastră va fi întemeiată, căci am lăsat la o parte micile consideraţiĭ personale şi am ridicat după puterile noastre întemeiate şi înmulţite nimbul reuniunei şi prin ea triumful doinei noastre naţionale. —

După-ce am premers cu acestea, daţi-mĭ voe a Vĕ întreţiné cu pagina promisă din istoricul Reuniunei noastre, în scopul de a contribui la însufleţirea D-Voastră pentru această reuniune.

Şi la acest loc îmĭ aduc aminte de frumoasa poesie a regelui poeţilor români, Vas. Alexandri, care în „Peneş Curcanul" zice:

Plecat-am nouĕ din Vaslui
Şi cu sergentul zece
Şi nu era, zĕu, nimĕnui
In piept inima rece.

Aşa plecaseră, prinşi de-un dor şi un gând bĕtrâniĭ nostri şi antecesoriĭ d-voastră, iubiţi coriştĭ, în anul 1881, când au grăbit să rĕspundă învitărei reuniunei surori din Oraviţa, cu prilegiul sfinţirii flamurei ei.

Mărturiĭ viĭ ale însufleţirei bĕtrâneşti sunt şi astăzi dintre d-voastră în viaţă, carĭ aţi trăit tot entusiasmul unor vremi înălţătoare, asĕmĕnându-vĕ cu vorba marelui poet din viaţă Coşbuc, care a zis în nunta „Zamfirei":

Sunt grei bĕtrâniĭ de pornit,
Dar' de-'ĭ porneşti sunt grei de-oprit,
Şi s'au pornit bărboşiĭ regi
Cu sfetnici învechiţi în legi
Şi patruzeci de zile 'ntregi
Au tot nuntit!

Şi aţi pornit asemenea lui Peneş Curcanul la oaste, pentru sfinţirea şi înfiriparea doinei în flamura reuniunei surori din Oraviţa, şi dac'aţi pornit şi aţi ajuns acolo, asemenea celor din nunta Zamfirei, întimpinaţi aţi fost cu frăţească iubire, ear reîntorcênd aţi adus în suflet, pe lângă bunele amintiri nestrămutata hotărîre, de a lucra în direcţia eternisăriĭ doinei noastre naţionale într'un semn vĕzut, adecă în flamura reuniunei noastre de cântări.

Şi dacă bĕtrâniĭ lucră, generaţiei maĭ tinere, nouĕ, iubiţilor coriştĭ, ni-se impune îndatorirea, de a realisa munca lor, şi înflăcăraţi, cum suntem, nutrim speranţa întemeiată şi să promitem solemn, de a şi duce în deplinire această dorinţă generală.

Ear' avênd acest nobil propus, ruptă din inimă doina naţională, s'o părăsim noi atunci, când ea este condiţia noastră de viaţă?!

Suptă doina naţională din pieptul mamei noastre, să nu simţim oare blăstĕmul de mamă, dacă ne-am înstrĕina de ea?!

Născuţi şi legănaţi cu:
Nani, nani copilaş,
Dragul mamei îngeraş,

să fugim de doina noastră, cu care ne-am trezit din faşă?!

Cui, ce am greşit noi, dacă în frăţească iubire şi ocrotiţi de braţul atotputintelui, mici şi mari, tineri şi bĕtrâni, cântăm bucuriile ori amarul acestei trudite vieţi?!

Şi în fine, dacă românească e limba noastră, ear doina, prin care trăim, e comoara sufletului nostru, cine ne poate împedeca să nu doinim, să nu cântăm şi să nu ne înălţăm sufleteşte, după-ce trupul nostru a muncit din greu pentru traiul zilnic?!

Se strecoară dulce fior în inima noastră şi îndeosebi în a mea azĭ, când, laudă Domnului, ne vedem trecuţi cu reuniunea noastră peste atâtea prestaţiuni frumoase, carĭ ne dau garanţie, că de acĭ încolo munca noastră va fi încoronată de succes din ce în ce maĭ mare şi vom ajunge să intrăm sub flamura reuniuneĭ cu simbolul doineĭ, în luptă spirituală cu alte reuniunĭ asemenea, şi vom face, ca între toate împregiurările, în butul tuturor nĕcazurilor interne şi externe, atât confraţiĭ, cât şi străiniĭ să ţină seamă şi să aibă respect de ocrotitoarea şi iubita noastră tovarĕşă a vieţiĭ: de doina naţională.

Cu acestea, mulţumindu-Vĕ, în numele presidiuluĭ reuniuneĭ noastre, pentru bunăvoinţa şi viul interes ce-'l manifestaţĭ faţă de producţiunile coruluĭ nostru, şi îndeosebĭ pentru frumoasa participare de azĭ, când am inaugurat în programa noastră şi în vieaţa Românilor reciţenĭ prima „Serată musicală-literară, încheiu, şi vĕ leg de inimă devisa Reuniuneĭ noastre:

Fluere la lucru 'n pace,
Zi şi noapte-am tot muncit,
Ferul roş, oţelul rece
Rupţĭ de trudă 'l-am tocit.
Haid' să dăm şi horiĭ zor!
Toţĭ în cor!
... *Să tot cântăm*
Şi să ne bucurăm!

Imĭ aduc aminte la acest loc, de încheiere ,de inimosul Român şi savantul bărbat al neamuluĭ nostru, de bĕtrânul dascăl Vas. Alex. Urechiă, care tocmai în aceste zile, în alocoţiunea sa către tinerimea universitară, când îşĭ ia adio dela generaţiile de tinerĭ, carĭ 'l-au ascultat în cursul alor 44 anĭ, a zis: „Noĭ bĕtrâniĭ v'am creat şi v'am dat România; voĭ sunteţĭ datorĭ s'o înălţaţĭ şi s'o măriţĭ!"

Noĭ, ceştĭ de acum, pe urmele mareluĭ Român zicem, că eată V'am dat ideea, V'am presentat felul cum trebue să se lucreze pentru validitarea ei şi nu ne rĕmâne decât o dorinţă, ca această Reuniune, gata a se însufleţi pentru tot ce e bun şi frumos, să continue în această nouă direcţie cu şi maĭ mare însufleţire şi spor, în viitorul nemijlocit şi depărtat, pentru ca în acest chip ideea să se facă trup şi să vieze nu numaĭ aicĭ, la noĭ, ci şi în alte părţĭ locuite de Românĭ, constituiţĭ în asemenea reuniunĭ, pentru întărirea noastră în tot atâtea cetăţĭ inexpugnabile ale culturei şi literatureĭ scumpeĭ noastre naţiĭ româneştĭ.

Inainte! zorile s'arată, soarele ne dă lumină; — eşiţĭ din afunzimĭ, fraţilor montanĭ, la lumina dătătoare de vieaţă!

Inainte şi Damnezeu să proteagă paşiĭ nostri!!

I. Velceanu.

PARTEA ECONOMICA

— *I-a adunare generală a „Reuniuneĭ Economice din Orăştie"*. —

Lunĭ, a doua zi de Rusaliĭ (3 Iunie n.) s'a ţinut *întâia adunare* generală ordinară a „Reuniuneĭ Economice române din Orăştie", în fruntaşa comună *Romos*. Atât conducĕtoriĭ poporuluĭ din Romos, cât şi poporul însuşĭ s'au achitat în chip deplin onorific pentru dînşiĭ, faţă de această adunare. Comitetul Reuniuniĭ şi oaspeţiĭ dela Orăştie, au fost întimpinaţĭ de-o voinică ceată de 12 tinĕrĭ călăreţĭ, frumos costumaţĭ şi împodobiţĭ cu eşarpe, conduşĭ de însufleţitul tinĕr student Drăgan, care a salutat comitetul Reuniuniĭ în câteva cuvinte înflăcărate.

Fiind mare numĕrul participanţilor, adunarea s'a putut ţiné numaĭ în biserica română gr. or., unde s'a început la orele $2^1/_2$ după ameazĭ.

Atât membriĭ din *comitetul* Reuniuniĭ şi oaspeţiĭ din Orăştie, cât şi din satele vecine s'au presintat în numĕr mare; ear' din Romos toată inteligenţa, împreună cu primarul şi toţĭ fruntaşiĭ comuneĭ şi numĕros popor.

Dl Daniil David, membru în comitetul Reuniuniĭ şi delegat de comitet pentru a conduce adunarea, a deschis adunarea cu o frumoasă şi potrivită cuvêntare, în care, între altele, a zis următoarele:

„Ajutoraţĭ de comitetul Reuniuniĭ şi bine îndemnaţĭ de însufleţirea membrilor Reuniuniĭ, nu maĭ puţin încuragiaţĭ şi de însemnatul sprigin, ce 'l-a dat Reuniuniĭ institutul de credit „*Ardeleana*", deşĭ am trebuit să ne luptăm cu greutăţile începutuluĭ, totuşĭ putem da mulţumită cerului, că Reuniunea noastră s'a desvoltat normal şi 'şi-a făcut cursul dorit, ear de ţintă s'a apropiat în chip mulţumitor în asemĕnare cu timpul scurt dela întemeiarea ei...

„Inflinţarea ei, după părerea multor fruntaşi ai nostri, era un lucru atât de necesar pentru economiĭ nostri, ca şi pânea de toate zilele: căci, dacă este vre-un popor agricultor rĕmas înapoi în purtarea tuturor ramilor de economie, apoi desigur economii nostri sunt printre cei dintâiu între aceştia. La noi şi numaĭ la noi maĭ vedem plugurile de lemn; la noĭ şi earăşĭ la noĭ sĕmĕnaturile cu mâna din sac, date după-cum vrea vêntul să le împrăştie; noĭ suntem carĭ ne temem maĭ mult de comasaţie, ear' dacă cu forţa ni-s'a introdus, eară numaĭ noĭ nu ne putem mira de ajuns, de uşurătatea şi rentabilitatea lucruluĭ de câmp! Viĭ fără rînduială, de-ţĭ pare că aĭ sĕmĕnat cucuruz în locul acela, earăşĭ numaĭ la noĭ se pot vedé; noĭ nu le putem face ca alţiĭ, pare că spre acest scop ni-ar trebui timpul din întreagă vieaţa noastră şi toată averea de care dispunem; stropirea viilor contra perenosporeĭ, cine o batjocoria maĭ tare ca ţĕraniĭ nostri, ba sunt destui, carĭ şi astăzĭ nu vor a recunoaşte folosul cel mare al stropitului viilor; nepreţuitul folos al nutreţuluĭ crud, sĕmĕnarea trifoiuluĭ prin bucate şi îmbunătăţirea loculuĭ prin el; creşterea vitelor de soiurĭ bune; rentabilitatea pomăritului, — tot ocupaţiunĭ economice, atât de vitrig tractate de ţĕraniĭ nostri.

„Eată, on. adunare generală, marele scop al Reuniuniĭ noastre: de a da poveţe, sfaturĭ şi îndemnurĭ bune, prin arangearea de prelegerĭ şi prin publicarea de tractate economice, prin care să aducem şi noi cu o zi maĭ curênd poporul la îndreptarea stărilor înapoiate economice cu carĭ se luptă. Şi dacă Reuniunea noastră îşĭ va ajunge ţinta aceasta, spre care lucrează cu toate puterile ce-'l stau la dispositie, bunăstarea economilor

---

şi în durerea ei de mamă vĕzêndu-l mort de pe acum şi iertându-l ca pe cei îngropaţi. Dincolo vedeai altă mamă maĭ cu suflet, cum scoate din traista ei lucruri şi le aşează în raniţa flăcăului, ba o cămaşă cusută cu flori, ba o batistă, ba fel de fel de nimicuri, pe carĭ o inimă de mamă le crede de multă trebuinţă, maĭ ales într'o ţeară străină.

Dincolo un tată, bĕtrân şi spriginit pe cârjă, îşĭ sărută băiatul şi cu lacrĕmile în ochi îl desmeardă pe frunte şi ear îl sărută, dându-i poveţe, par'că presimţind că unul din doĭ va muri în curênd şi că n'au să se maĭ vadă. Iei un bărbat, voinic şi în puterea vîrsteĭ, îmbărbăta pe băiatul sĕu, care sta cu capul în pămênt, şi-ĭ zicea glumind: „Ia, taci şi fii cu suflet, Ioane! Nu mor toţĭ câţĭ se duc la rĕsboiu! Poartă-te bine, şi să-mi aduci un pistol turcesc, că mult aş maĭ da să mĕ vĕd cu unul!"

Dincolo, în gloată, alt bărbat îşĭ împinge femeia, care se boceşte într'una pe lângă copilul ei, stăruind cu vorba: „ Maĭ astêmpĕră-te, femee, nu strica inima băiatului cu bocetele tale! O să se întoarcă sănĕtos acasă şi căprar!"

Pretutindenĭ vedeaĭ dorobanţĭ, maĭ în vîrstă, strîngêndu-şi copiiĭ în braţe şi desmierdându-i par'că să-i omoare; pretutindeni neveste cu copiĭ în braţe, şi cu bărbaţiĭ lor de mână. Ici: „Poartă-te bine Ileano! Şi dacă o fi să nu mĕ maĭ întorc, ai milă de copiiĭ noştri!" Dincolo: „Roagă-te de frate-meu să te ajute şi el ca să-ţi aduni porumbul, şi peste earnă ajută-te cum te-o îndrepta Dumnezeu!" Maĭ încolo glume: „Ei, căpitane! Să mi aduci un fes ori trimete-mi-l cu telegraful!" — „Ehei! laş' pe mine! O să mĕ vezi fumând cu ciubucul lui Osman, şi când oiu da cu puşca printre Turci, o să-ĭ fugăresc până în Ţarigrad!"

Şi pretutindenei lacrĕmi amestecate cu rîsete, glume cu vorbe jalnice.

Deodată trimbiţele începură să sune, şi soldaţiĭ să-şi iea locul în liniile lor înaintând până în mijlocul câmpiei, la loc larg, unde era ridicat altarul.

Un cort mare, împodobit cu frunze de stejar şi cu steaguri, în mijloc cu un pristol pe care stetea evanghelia, potirul şi semnele credinţei creştinesti, acesta era altarul. Imprejurul lui generaliĭ oştirilor, sfetniciĭ ţĕriĭ şi multă altă lume într'adins venită să vadă plecarea oştilor. Ear în faţa cortului Domnitorul nostru, Căpetenia armatei române, înconjurat de oficeriĭ povăţuitori.

Episcopul Rîmnicului, Părintele Atanasie, ajutat de toţĭ preoţiĭ regimentelor şi de alţĭ preoţĭ de prin satele învecinate, făcu slujba dumnezeeascĕ, cerênd ajutoruĭ Domnului celui vecinic şi atotputernic.

Apoi episcopul cumineca pe toţĭ oficeriĭ superiori şi pe oşteniĭ, carĭ nu se cumineca-seră încă. Apoi în sunetul trîmbiţelor şi al musicelor militare se desfăşurară steagurile regimentelor de curênd alcătuite, ear episcopul le botezà şi le stropi cu aiasmă. Apoĭ se desfăşurară steagurile tuturor regimentelor vechi de pedestrime şi toate fură binecuvîntate.

In urmă episcopul, urmat de preoţĭ, bine-cuvîntà podul, sfinţindu-l, în cântecele de mărire ale chimvalelor şi trîmbiţelor, vorbi soldaţilor, îndemnându-i să-şi facă datoria către neam, îĭ bine-cuvêntà pe toţĭ, urându-le cale bună, isbândă şi întoarcere cu bine.

Şi earăşi sunară trîmbiţile, dând cunoscutul lor semn, şi earăşi se îndesară la loc batalioanele şi stolurile, şi-atunci sosi călare Domnitorul în faţa oastei întregi. Un chiot de bucurie isbucni din piepturile soldaţilor, un ura din miĭ de guri, ear mulţimea de privitori de pe câmpie a sporit acest chiot.

Domnitorul trecu în galop pe dinaintea tuturor batalioanelor, apoi străbătu printre rînduri, şi în urmă oprindu-se la mijloc, vorbi soldaţilor. El spuse cam acestea: Oşteni! Ţara v'a chiemat sub steaguri, ca s'o apĕraţi de urgia Turcilor, carĭ ne ameninţă că vor trece în ţeară la noĭ s'o pue sub sabie şi foc. Aţi alergat la steaguri, lăsându-vĕ casa şi masa, aşa cum se cuvine oamenilor carĭ pricep că de la vrednicia lor atîrnă fiinţa neamului românesc! Inainte dar, şi lumea să ne judece după faptele noastre! Ne vom bate alături cu Ruşiĭ, toţĭ la un loc, stând sub porunca Mea! Pe unde-au trecut biruind strămoşiĭ noştri, apĕrătorĭ ai legiĭ străbune şi-ai neamuluĭ român, pe-acolo veţĭ trece voĭ! Fiţĭ bărbaţĭ! Şi ajute-ne Domnzeu, să ne întoarcem biruitori acasă, în ţeara noastră, în ţară liberă şi înălţată prin viteţia voastră!

„Să ne-ajute Dumnezeu!" strigară oşteni şi popor.

Musicele militare începură să cânte marşuri, tobele începură să-şi cânte ropotul, trîmbiţele să sune ascuţit şi puternic. Oficeriĭ sburau pe caĭ în fruntea batalioanelor, s'auzîră comande militărești, apoi un răpăit puternic de paşi, şi oştirea începu să treacă podul.

[illegible] Şirianu.

nostri va înflorì şi un lucru mai nobil şi mai de preţ decât acesta, nu putem dori"...

Cuvêntul de deschidereoa fost primit cu strigări „să trăiască", ear' în firul lui, unde s'a amintit de preşedintele Reuniunii, dl Dr. Ioan *Mihu*, adunarea a făcut frumoase ovaţiuni la adresa d-sale.

Preşedintele a numit apoi doi notari pentru însemnarea desbaterilor adunării acesteia: pe secretarul Reuniunii dl Ioan Moţa şi pe economul ei dl C. Baicu.

Raportul Comitetului, asupra lucrărilor Reuniunii în întâiul ei an de vieaţă, a fost cetit de secretarul I. *Moţa*.

Din lungul raport scoatem următoarele date:

S'au înscris ca membri: fundatori, pe vieaţă, ordinari ajutători, de tot: 265, dela cari au incurs: *1382 cor.*

Mijloacele materiale, ce stau la îndemână pentru lucrările spre scopurile Reuniunii, sunt suficiente, anume: interesele Fundaţiunii (azi 5000 coroane) făcute pentru această Reuniune de către institutul de credit şi de economii „*Ardeleana*", şi taxele dela membri.

In acest întâiu an, Reuniunii i-a stat la îndemână o frumoasă sumă ca interese ale fundaţiunei „Ardelenei", anume interesele dela începutul fundaţiunii şi ale anului curent: 891 30 şi interesele depunerii Reuniunii 43.81, la olaltă 935 cor. 11 fil.

Impregiurarea aceasta a adus comitetul în plăcuta posiţie de-a putè hotărî în o şedinţă a sa, ca din taxele de membri Reuniunea să nu folosească decât pe cele ale membrilor ordinari şi ajutători, cari fac 432 cor., ear' cele dela membrii fondatori şi pe vieaţă, în sumă de 950 cor., să se adaugă drept capital neatingibil la fondul Reuniunii.

Ca mijloace de cheltuit 'i-au stat Reuniunii la disposiţie: 1. taxe de membri cor. 432; 2. interesele fundaţiunii „Ardeleana" cor. 891.30; 3. interesele depunerii „Reun. Ec." cor. 43.81; 4. darul dela Dr. Mihu (care a cinstit Reuniunii diurnele sale de deputat la Sinod) cor. 87.42; 5. sumele incurse la sêmênţe cor. 1163.22. Cu totul *2617.75 cor.*

Drept mijloace şi cărări, pe cari Reuniunea să înainteze spre scopurile sale, spre deşteptarea interesului economilor nostri pentru o lucrare mai raţională a economiei lor, şi pentru îmbrăţişarea de noue lucrări şi noue metode de lucrări în economie, comitetul a stabilit următorul program:

1. Ţinerea de *prelegeri economice* în mijlocul poporului, prin diferite comune; 2. Ajutorarea membrilor Reuniunii la procurarea cu preţ mai moderat de *sêmênţe economice* şi de *maşini agricole*; 3. Punerea de *premii* pentru acei membri ai Reuniunii, cari vor dovedì mai frumos spor în îmbrăţişarea unor lucrări economice recomandate de Reuniune; 4. Infiinţarea de *aşezăminte economice* folositoare prin comune, cum sunt însoţirile de credit săteşti, însoţirile de înmormêntare, tovărăşiile agricole; 5. Edarea unei *foi economice* ca organ al Reuniunii, prin care să se împartă săptămână de săptămână felurite poveţe economice bune, spicuiri de ştiinţa economică.

Şi în mare mêsură comitetul a şi realisat acest program.

Prelegeri economice a aranjat în decursul anului 7, în 7 comune din ţinut:

În *Orăştie* la 28 Ianuarie 1900 sub conducerea preşedintelui Reuniunii Dr. *Mihu*, şi ţinênd prelegeri membrul comitetului I. *Mihaiu*, despre foloasele introducerii plantelor de nutreţ, şi economul Reuniunii C. *Baicu*, despre lucrările în grădinile de pomi. În *Balomir*, la 10 Februarie, deschisă fiind prelegerea prin secretarul Reuniunii Ioan *Moţa*, şi prelegênd membrii comit. I. *Mihaiu* despre plantele de nutreţ, ear' N. *Mihăilă* despre foloasele ţinerii vitelor şi a străduinţelor de a le îmbunătăţi soiul. În *Romoşel* la 25 Februarie, conducênd prelegerea preş. Dr. *Mihu*. Au preles D. *David* despre cultivarea viiei; apoi economul Reuniunii C. *Baicu* despre pomărit, în sfîrşit secretarul Reuniunii I. *Moţa* a preles despre însemnătatea *însoţirii* economilor între sine pentru procurarea de unelte şi maşini economice sau pentru valorarea mai bună a productelor lor economice. În *Şibot*, la 4 Martie, fiind present preşedintele Reuniunii Dr. Mihu, şi ţinênd prelegeri despre plantele de nutreţ I. Mihaiu şi despre stropitul viiei D. David. În *Vineria*, la 18 Martie, fiind prelegerea introdusa şi presidiată de Dr. Mihu, ear' ca prelegêtori I. Mihaiu, D. David şi I. Moţa. În *Balşa* la 28 Martie, prelegênd I. Mihaiu şi I. Moţa. În *Turdaş*, la 8 aprilie, prelegênd I. Moţa şi C. Baicu.

Peste tot locul, prelegêtorii s'au silit a face cunoscute poporului nostru plugar lucruri noue, descoperite de ştiinţă în economie şi practicate deja cu folos la popoare mai înaintate.

Punctul al doilea al programului de lucru al Reuniunii, procurarea de *sêmênţe economice*, a fost executat pe lângă o deosebită interesare din partea membrilor. Comitetul a venit membrilor sêi în ajutor în mod simţit la procurarea sêmênţelor, dându-le semênţe chiar *sub preţul de cumpêrare* şi diferinţa suplinindu-o din mijloacele ce-'i stau la disposiţie. Vestindu-se aceasta, peste 100 de membri au alergat şi s'au adresat Reuniunii, de aproape şi de departe, ca să le dee, respective să le trimită sêmênţe. Şi s'au împărţit prin Reuniune: 863 chlgr. sêmênţă de trifoiu; 177 chlgr. lucernă franceză; 57 chlgr. napi de nutreţ, şi 5 chlgr. iarbă italiană. Pentru aceste sêmênţe Reuniunea a incassat dela membri 1163 cor. 22 fil., ear' preţul lor de cumpêrare fiind 1486 cor. 90 fil., diferenţa de 323 cor. 68 fil. a suplinit-o Reuniunea din al sêu, ca ajutor dat membrilor sêi la procurarea de sêmênţe.

Pentru a stîrnì emulaţiunea (întrecerea) între membrii Reuniunii, în *cultivarea pomilor* şi în *îmbunătăţirea soiului de vite*, comitetul a fixat şi a publicat 2 premii de câte 10 cor. în aur acelor membri ai sêi, cari vor dovedì că au pus de nou în grădinile lor în primăvara anului 1900, peste 50 altoi; 1 premiu de 10 cor. în aur acelui membru, care va dovedì mai bun spor în vre-o grădină de pomi, fie acelea proprii, fie publică, şi 5 premii de câte 20 cor. pentru cei-ce îşi vor aduce câte o viţeluşă de soiu curat Pinzgau.

S'au înştiinţat la aceste premii 3 membri. Comitetul Reuniunii după cercetările făcute şi convins, că numiţii membri merită încuragiare, propune premiarea acestor 3 membri ai sêi pentru progresele în ale pomăritului în anul trecut. La premiile pentru viţeluşe de Pinzgau nu s'a înştiinţat nici un membru.

*

După-ce secretarul a cetit raportul, dl paroch gr.-cat. Ioan Văidean a făcut propunerea şi adunarea generală unanim a primit, ca în semn de recunoştinţă să trimită meritosului preşedinte, d-lui Dr. I. *Mihu* la băi o telegramă de felicitare.

S'a cetit apoi raportul cassierului, din care a reeşit, că Reuniunea nu a cheltuit spre suma cât i-a stat la îndemână peste cheltuire. A avut anume disponibile cor. 2617.75, şi a cheltuit 2556.32, deci a mai rêmas un excedent de cor. 61.43. S'a presintat proiectul de budget pe anul de faţă, şi s'a primit de adunare.

Secretarul I. *Moţa* a arêtat apoi ce însemnătate au exposiţiile de vite: de a împintena poporul la întrecere în ţinerea de vite frumoase şi de soiu ales, şi spune, că „Ardeleana" a dat anul trecut din venitul sêu curat 220 cor. la „Reuniunea Economică", ca arangiând o exposiţie de vite pentru comunele vecine, să împartă aceşti bani ca premii celor-ce vor aduce la exposiţie vite de soiu mai bun, mai curat şi mai bine grijite. Pune în discuţie întrebarea, când crede adunarea că ar fi mai bine să se ţie exposiţia, şi toţi au fost de părere să se amâne spre toamnă, prin Septemvie—Octomvrie.

In locul fostului cassier P. Belei, adunarea presentă ales ca nou cassier al Reuniunii pe dl Valeriu *Orbonaş*. Ear' în comitetul Reuniunii, în locul dlui Dr. A. Munteanu, care fusese ales în adunarea de constituire, dar' dup'aceea nu s'a înscris de membru al Reuniunii, a fost ales dl Dr. St. *Erdélyi*.

Secretarul I. *Moţa* a ţinut apoi o prelegere despre însemnătatea însoţirilor, adecă a unirii puterilor economilor între sine, în tovărăşii economice, însoţiri, reuniuni, dovedind cu pilde potrivite marele folos al însoţirii în economie. Prelegerea a fost bine primită şi prelegêtorul aclamat.

După o scurtă explicaţie a însemnătăţii pomăritului, s'au împărţit premiile de câte 10 cor. în aur celor propuşi în raportul comitetului, d-lor N. Stefănesc (Sibişel), C. Viorel (Şibot) şi I. Fleşeriu (Romos), ca unora, cari au dat mai viu ascultare apelului Reuniunii de a cultiva cu zel pomăritul.

S'au împărţit apoi între economii presenţi 25 broşurele „După comasare" de Blaga, — şi preşedintele a declarat adunarea de închisă, în mijlocul unei frumoase însufleţiri. S'au înscris îndată 28 membri noui la Reuniune, solvind 51 cor.

Dare de seamă şi mulţămită publică.

(Continuare).

Nr. 5. Col. d-na Eugenia Dr. Pop (Arad), 10 cor. Suma 10 cor.

Nr. 8. Col. dşoara V. Corvin (Orăştie), 4 cor. Suma 4 cor.

Nr. 11 Col. dşoarele Veturia şi Mărioara Darabant (Feketó): Dr. Andrei Pop, B. Crişan, V. Bulzan câte 4 cor.; G. Darabant 5 cor. Suma 17 cor.

Nr. 18. Col. dşoara E. Domide (Rodna), 2 cor. Suma 2 cor.

Nr. 23. Col. dşoara Lucreţia Moisil, (Năsêud), 4 cor. Suma 4 cor.

Nr. 35. Col. dna L. G. Pop (Zêlau), 10 cor. Suma 10 cor.

Nr. 41. Col. dna Lucia Dr. Cosma (Timişoara): E. Ungurean 10 cor.; I. Teodorovits, Dr. A. Cosma, câte 4 cor. Suma 18 cor.

Nr. 42. Col. dna T. Dr. Putici (Timişoara): Dr. P Ţigle 10 cor.; Dr. T. Putici 5 cor.; I. Teodorovits şi Paul Rotarui câte 4. cor. P. Ionaş 2 cor. Suma 25 cor.

Nr. 46. Col. dna E. Luţai n. Chicin (Nădlac): Dr. I. Chicin, S. Luţai, Emilia Chicin, câte 2 cor.; Livia Luţai, N Chicin, S. Chicin, A. Marcoviciu, câte 1 cor. Suma 10 cor.

Nr. 53. Col. dna Silvia Illyès, (Reco Cristuri): Fam. Illyès 10 cor. Suma 10 cor.

Nr. 54. Colect. dl Drd. I. Luchiciu (Timişoara): A. Porubaş, D. Mihailoviciu, câte 1 cor. Suma 2 cor.

Nr. 60. Col. dşoara Virgina Puşcariu (Bran): Ion cav. de Puşcariu, Ioan I. inginer, câte 4 cor. Suma 8 cor.

Nr. 64. Col. dna Elena Pavel (Marmaţia), 10 cor. Suma 10 cor.

Nr. 66. Col dşoara Lucreţia David (Bucium), 4 cor. Suma 4 cor.

Nr. 67. Col. dşoarele Veturia şi Olimpia Hamsea, (Lipova), 5 cor. Suma 5 cor.

Nr. 74. Colect. Pompiliu Burz (Petrovoselo): I. Neagoe şi P. Burz, câte 2 cor. Suma 4 cor.

Nr. 76. Colect. Vasiliu Terebenţ (Izvin), 2 cor. Suma 2 cor.

Nr 78. Col. d-şoara C. Erdelyi (Oradea-Mare): T. Păcală 20 cor.; I. Vulcan, Fl. Duma, Nic. Diamandi, Dr. C. Papp, I. Erdelyi, d-na Gitea, Dr. A. Lazar, A. Horvath, câte 10 cor.; D. Bardosy Ic. S. des. Echerolles Krusper 10 cor.; N. Dan, 4 cor. Suma 121 cor.

(Va urma).

Soldaţii cântau cântece vitejeşti şi-şi scuturau chipiurile în aer, steagurile fâlfâiau pe de-asupra mulţimii ce se pierdea în depărtare pe pod. Apele Dunării scânteiau în lumina soarelui, şi ca fulgere albe sclipiau armele ostaşilor, luciul oţel al săbiilor, al baionetelor şi schija tunurilor.

Ce zi măreaţă! Trecuseră veacuri, întunecate veacuri de urgie asupra neamului nostru, de când n'au mai plecat oşti româneşti în sunete de trîmbiţă, ca să înfrunte mânia dujmanului. Neam ales de Dumnezeu, dar năpăstuit de soartă şi asvîrlit de ursita cea neîngăduitoare în ghiarele peririi! Cât de viteji au fost fiii têi odată, cât de strălucite faptele lor! Şi cum s'au stins toate, cum le-a cuprins negura uitării!

Dar acum s'a îndurat Dumnezeul dreptăţii şi al popoarelor asuprite, reînviindu-ţi din mormênt mărirea trecută şi dându-ţi puterea să rêsfiri negura vremilor, ca să te arăţi puternic şi voinic în lumina cea de veci a soarelui libertăţii.

Eată, flăcăii ţerii noastre! Cu ce inimă bărbată se duc ca să-şi arate puterea. Ei se duc, se duc...

Ear în urmă un murmur de glasuri, freamêt de guri, al celor rêmaşi pe câmpie, al părinţilor, al fraţilor, al mamelor şi soţiilor, [illegible] cu inima şi cu ochii tin[illegible]ra oştire. Işi mai trimeteau încă sărutări şi urări, îşi mai luau rêmas bun de la ai lor, şi cu ochii lăcrămaţi şi cu inima înduioşată stăteau acolo nemişcaţi, urmărind batalioanele până ce trecură podul, până ce scoboriră de pe pod pe pământul dujmanilor, până ce se rêsfirară pe câmpie dincolo, până ce se strecurară pe după dealuri şi periră în urmă din vedere, departe spre inima ţerii străine.

Sêrmani flăcăi! Câţi nu se vor întoarce dintr'înşii acasă! Şi sêrmani părinţi, câţi dintre voi vor avè norocul să-şi mai vadă copiii, şi Doamne în ce stare!

Dar fie ce-o fi! Ei sunt născuţi pentru ţeara lor şi ţeara 'i-a chiemat. Şi sunt Români şi Românul nu se teme de moarte, se teme de ruşine. Acum, sunt acolo, unde e nevoie de braţe voinice, ca să-şi apere drepturile şi să restatornicească vremurile de mărire ale neamului nostru.

Dacă vor muri, îi vom plânge, dar nu ne va părè rêu! Ţara întreagă e cu ei, acolo, gândurile noastre îi urmăresc, şi inima tuturor se roagă pentru dînşii. Dumnezeu să le ajute!

(Va urma).

Noutăţi

Arad, Iunie 14 n. 1901.

Consistor plenar. *Luni Consistorul gr. or. român din Oradea-mare a ţinut şedinţă plenară sub presidenţia P. C. Sale vicarul* V. **Mangra.** *Din 27 membri au luat parte 21 şi între alte chestii la ordinea zilei, a fost şi alegerea fiscului consistorial, în locul veneratului octogenar Lazar, care s'a retras. Cu vot secret, ca nimeni să nu poată obiecţiona nimic, s'a ales valorosul nostru amic, Dr.* Aurel Lazar, *advocat cu bună reputaţie, cunoscut înaintea tuturor acelora cari se interesează de afacerile publice româneşti pentru-că' deşi tinĕr încă, amicul nostru ocupă un loc de onoare între luptătorii români.*

Felicităm şi consistorul oradan şi pe nou-alesul fisc, cărui îi dorim viaţă lungă, să poată aduce bisericii ace'eaşi bune şi multe servicii, pe cari le-a făcut tatăl sĕu, retras acum în binemeritata pensie.

*

Examenul de religie al elevilor români gr. or. dela liceul din Arad s'a făcut eri, asistând din partea consistorului dl R. Ciorogariu, referent ear din partea liceului însuşi directorul Burián şi profesorul de limba română G. Pap.

Azi după ameazi va fi examenul de limba română.

*

Atragem atenţiunea cetitorilor nostri asupra lucrării savantului profesor dela universitatea din Bucureşti, dl **N. Iorga,** *a cărei publicare vom începe-o în numĕrul nostru de mâne.*

Este memoriul preotului Mihail Popovici **din Sânt-Miclăuşul** *bănăţean, despre călătoriile sale prin Rusia, în anii 1770 şi 1771, pe timpul domniei Ţarevnei Ecaterina. A vĕzut şi descrie, acest* „Spătar Milescu" *din părţile noastre bănăţene, rĕsboaie şi* frumuseţi *din împĕrăţia „pravoslovnică", spre care îl mânase ortodoxismul sĕu.*

Manuscrisul preotului Mihail Popovici *astăzi este proprietatea Academiei Române. Dl* N. Iorga *şi de astădată ne-a distins, dând publicităţii prin ziarul nostru acest studiu al sĕu, care şi de altfel presintă un deosebit interes pentru părţile noastre, întru-cât aici este patria, locul naşterii anti-unionistului fervent din veacul XVIII* Mihail Popovici.

Logodnă. Dl *Ioan Furdianu,* învĕţător în Monoştor (Banat) şi d-şoara *Lucreţia Nicorescu* din Făget, anunţă logodna lor, îndeplinită Duminecă, în 9 Iunie n. a. c. — Să fie în cias cu noroc.

*

Ministerul instrucţiunei publice din România a aprobat propunerea facultăţei de litere din Bucureşti în ce priveşte suprimarea catedrei de istoria Românilor dela secolul al 17-lea încoace (fostă a d-lui V. A. Urechiă) şi unirea ei cu catedra de istoria Românilor deja existentă (a d-lui D. Onciu), precum, şi separarea catedrei actuale de istoria limbei şi literaturei române în două: una de filologie romanică cu specială privire la filologia română şi alta de istoria literaturei române.

*

Convocare. Conformându-ne dispositiunilor §. 23 al statutelor, şi ţinând cont de conclusul XIII. al conferinţei premerse, convocăm pe membrii *despărţămêntului protopopesc Arad* al „Reuniunii învĕţătorilor români" şi pe toţi binevoitorii şi sprigini-torii învĕţămêntului, la a II-a coferinţă din anul administrativ curent, ce se va ţinè în şcoala noastră confesională din comuna *Tornea,* Marţi în 13/25 Iunie a. c. Programa: 1. La 8 oare a. m. asistare la chemarea Duhului Sfânt; 2. Ascultarea examenului în şcoala locală; 3. Deschiderea conferinţei; 4. Constatarea presinţilor; 5. Raportul presidiului; 6. Reflexiuni la examenul ascultat; 7. Disertaţiuni şi prelegeri practice; 8. Inscrierea membrilor noui; 9. Propuneri şi interpelări; 10. Fixarea proximei conferinţe; 11. Autenticarea protocolului; 12. Inchiderea conferinţei. Arad, la 1 Iunie st. n. 1901. *Iosif Moldovan,* preşedinte; *Stefan Roja,* secretar.

*

Alegere de medic. Se ştie că la *Maidan* se va alege un medic. Intre concurenţi este şi un Român. Sunt însă mai mulţi streini. E o sfântă datorie pentru toţi alegĕtorii români să-'şi dea votul *numai pentru candidatul român.* Cine altfel va face, îl vom judeca după cum e vrednic.

*

Dăruiri pe seama bisericei. In timpul din urmă credincioşii bisericei ortodoxe române din Sân-Nicolaul-mare, conduşi de un adevĕrat spirit de religiositate şi pietate creştinească, emulează formal prin donaţiuni, ce constau din diferite obiecte preţioase spre împodobirea şi înfrumseţarea noului şi falnicei noastre biserici sfinţite în mod provisor numai în toamna trecută. De astă-dată au excelat prin zelul lor creştinesc şi au premers cu un exemplu demn de imitat prea stimatele şi generoasele doamne: *Maria Oprean,* soţia dlui advocat *Dr. Nestor Oprean,* şi vĕduva advocătească *Emilia Halic.* Doamna *Oprean* a donat o cruce de argint-aurită pe altar în preţ de 440 coroane, ear' doamna *Halic* 2 sfesnice de bronz aurite de altar în preţ de 200 coroane. Asemenea dl *Ioan Cotârlă* din *Oraviţa,* pĕtruns de o iubire adevĕrat creştinească a dăruit bisericei noastre Epitaful înfrumseţat şi împodobit tot cu fir de aur în preţ 80 coroane; ear parochianul nostru *Ioan Mărăzan* şi soţia sa *Salomia,* conduşi de simţĕmintele pietăţii creştineşti, au dăruit un prapore frumos în preţ de 110 cor. Aceste fapte nobile şi creştineşti se laudă de sine şi nu au lipsă de a fi lăudate şi accentuate deosebit. Aducênd acestea la cunoştinţa onor. public cetitor şi exprimând şi pe calea aceasta în num le comunei noastre bisericeşti cea mai ferbinte mulţumită respectivelor doamne pentru generositatea lor, precum şi respectivilor dăruitori marinimoşi, rog pe prea bunul Dumnezeu, ca jertfa adusă pe altarul Domnului să li-o rĕsplătească însutit şi înmiit şi să le binecuvinte dimpreună cu tot neamul lor cu sănĕtate şi vieaţă îndelungată întru mulţi ani fericiţi! Sân-Nicolaul-mare, la 21 Maiu 1901. In numele comunei bisericeşti: *Ioan Popovici,* paroch ort. român.

*

Moarte înaintea altarului. Zilele trecute un cas rar s'a întêmplat în comuna Baraolt, aproape de Braşov. Anume, fostul colonel al regimentului de honvezi Nr. 24 din loc, Francisc *Heim,* s'a dus în numita comună pentru a şi sĕrba în biserica de acolo cununia. In timpul cununiei un atac de inimă i-a stins la moment vieaţa înaintea altarului. Cu trenul accelerat, în aceeşi zi după ameazi, au plecat la Baraolt doi locotenenţi dela honvezi din Braşov, pentru a lua mĕsurile de lipsă pentru înmormêntarea colonelului.

*

Nunciul Talliani — cardinal. Din Roma se anunţă, că nunciul papal *Talliani* dela Viena va fi numit cardinal şi că după asta va părăsi Viena.

*

Atentat. Ni-se scriu următoarele rînduri: In noaptea de 25 Maiu, Vineri spre Sâmbătă, la orele 10½, un rĕu-făcĕtor a împuşcat în locuinţa învĕţătorului *Ioan Miclea* din comuna Voivodinţ, nimerindu-l în frunte şi într'un ochiu aşa de rĕu, încât în fiecare moment se poate aştepta moartea. De faţă a fost şi comisiunea examinătoare, care avea în ziua următoare să ţină examenul în şcoala nenorocitului învĕţător. — Făptuitorul încă nu e cunoscut.

*

Sarafoff — recunoaşte. „Egyetértés" primeşte dela corespondentul sĕu din Sofia informaţiuni interesante cu privire la instrucţiunea în afacereaţ *Mihăileanu* şi *Filowski.* Spune că comdamnaţii bulgari au făcut descoperiri senzaţionale despre banditismul lui *Sarafoff* şi soţii. Ei au mărturisit fără nici o reservă, că Sarafoff a dat instrucţiuni Bulgarilor din Bucureşti în ce chip să asasineze pe Regele Carol. S'a dovedit în urmă, că scrisoarea, care se referia la acest plan infernal, a scris-o însuşi Sarafoff. Mărturisirile acestea au fost comunicate în Sofia lui S a r a f o ff, căruia 'i-s'a arĕtat scrisoarea din chestiune. La vederea ei Sarafoff s'a făcut palid ca moartea şi a cerut timp de cugetare, ca să poată mărturisi „cinstit". El *recunoscu* în urmă, *că cele mai multe acuse ridicate în contra sa se baseazĕ pe adevĕr,* dar s'a scusat cu aceea, că prin faptele lui a voit să servească interesele mari naţionale. Mărturisirile lui Sarafoff au provocat o mare panică în cercurile din Sofia. Sarafoff acusă pe principele Ferdinand, că el şi guvernul au jucat un joc urît cu comitetul macedonean.

*

Apel. Dl Anton Arjoca, zelosul president al Reuniunei de lectură română a industriaşilor din Reciţa-Montană, face apel la toţi spriginitorii culturii române, să binevoiască a dărui cărţi pe seama aceleei reuniuni, care cu adevĕrat îndeplineşte o frumoasă misiune.

Indemnăm şi noi pe toţi cărturarii români să ajute îmbogăţirea bibliotecii reuniunei susamintite.

*

Necrolog. Primim următorul necrolog: Sidonia Dr. Popescu n. Crişan, soţul ei Dr. Ioan Popescu advocat şi copiii lor Ionel şi Zeno, în numele lor şi al numeroşilor consângeni cu profundă durere aduc la cunoştinţă, că prea buna şi neuitata lor bunică şi străbunică: *Ecatarina Marinovits n. Nicolau,* vĕduvă de comerciant, provĕzută cu sfintele taine, a încetat din vieaţă în 11 l. c. la 7 ore seara, după un morb îndelungat în al 84-lea an al eţăţii şi al 36 lea al vĕduviei sale. Rĕmăşiţele pământeşti ale scumpei noastre defuncte conform ritului bisericei orientale se vor aşeza spre eternă odihnă în 13 l. c. la 3 ore d. a. în cripta familiară din loc. Dormi în pace, suflet blând!

Reghinul-săsesc, 12 Iunie 1901.

*

Domnişoare-eleve falsificatoare. Se anunţă din *Alba-Regală,* că *20 eleve din clasa a IV-a a şcoalelei civile de acolo au falsificat ziarul clasei.* De toate erau în clasă numai 30 eleve, dintre cari numai 10 inse au stat departe de această făptuire condamnabilă. Corpul profesoral a pedepsit cu aspră dojană pe domnişoarele abusive, ear *pe vinovata principală a eliminat-o din şcoală pentru tot deauna.*

*

Bibliografie. Proverbe, maxime, asemĕnări şi idiotisme, colectate din graiul Românilor din Transilvania şi Ungaria de Dr. *Ilie Criseta.* Sibiiu 1901, un volum, format 4° mic 270 p., cu o prefaţă, XIV. s'a primit la redacţie. Anunţând apariţia acestei lucrări promitem a revni asupra ei.

*

Intâia carte de scriere şi cetire, de Enea Hodoş, profesor, aprobată de înaltul minister al cultelor şi instrucţiunii publice şi de Consistorul diecesan din Caransebeş, a apărut în a 2-a ediţie şi a fost aprobată şi de Consistorul diecesei Aradului, pentru usul şcoalelor noastre poporale.

Atragem atenţiunea învĕţătorilor nostri asupra acestei cărţi bine întocmite şi care a fost întrebuinţată cu bun resultat la şcoalele în cari până acuma a fost introdusă.

*

Avis! *Către absolvenţii institutului teologic ort. român din Arad în anul şcolar 1896/7.* Deoare-ce obligamentul nostru moral, de-a convenì la 10 ani după absolvarea institutului, concrezut fiind spre păstrare fie-ertatului Romul Roşescu, care ar fi trebuit — la timpul sĕu — să ne şi convoace, a perit, îmi iau libertate, avisându-vĕ despre aceasta, a vĕ ruga să mĕ avisaţi fiecare pe o cartă postală, notând şi ubicaţiunea şi posta ultimă a fiecăruia, dacă: învoiţi sunteţi cu aceea, *ca să convenim la 5 ani,* abandonând obligamentul vechiu perit?—*Bucovĕţ* (Bukovecz, p. u. T.-Remete), 23 Maiu v. 1901. *Corneliu Gherga,* paroch ort. român.

„Musa Someşană, partea a II-a", *doine şi cântece poporale, este* **titlul unei drăgălaşe broşuri noue de felurite poesioare poporale, adunate şi tipărite de curênd de harnicul învĕţător** *Iuliu Budnariu Sălăuţanu,* **din districtul Năsĕudului. Noua broşură s'a tipărit în tipografia** *„Tribunei Poporului"* **din Arad; are formatul octav mic, care se estinde pe** *96 pagini şi cuprinde bucăţi în adevĕr frumoase şi bine alese din comoara bogată a poesiei noastre poporale.*

Se poate procura dela administraţia *„Tribunei Poporului"* **cu preţul de 15 cr.** (*30 fileri*) **exemplarul, trimiţênd încă** *5 cr.* (10 fileri) **pentru porto postal. — Nu de rîvna de câştig material a fost condus nici colectantul, şi nici tipografia noastră editoare la tipărirea acestei broşuri, ci numai de dorinţa curată,** *de-a reda poporului în formă tipărită o părticică din frumoasa şi bogata lui comoară poetică.*

Fără a reflecta deci la vr'un rabat la cumpĕrare, broşura fiind atât de ieftină, *domnii preoţi şi învĕţători, dela sate şi oraşe, vor face un deosebit de bun serviciu poporului, procurând un numĕr mai mare de exemplare, pentru a le distribui, cu preţul indicat, între cărturarii din comunele lor.*

Poşta Redacţiei.

E. Novacoviciu, Inv. Răcăşdia. Am primit cu multă plăcere. Se va publica şi dacă se va puté, poesiile le vom scoate şi în broşură. Dacă ar lucra astfel toţi învĕţătorii români, mult ar ajuta culturii naţionale.

A. Iana, Maidan. Nu avem volumul scos de noi. După ce îl vom procura dela Sibiiu, unde s'a tipărit, cu plăcere. Salutări!

Iefta Bogdan, St. Miclăuşul-Mare. Adresează te dlui T. Păcăţianu în Sibiiu (N. Szeben).

P. Ponta P. în Pecica. Bine!

ECONOMIE.

Preţurile cerealelor după bursa din 12 Iunie 1901.

Grâu,	pe Iunie 1901	Cor.	7.59—7.60
Grâu,	„ Octomvrie	„	7.66—7.67
Cucuruz,	„ Maiu	„	5.33—5.34
Cucuruz,	„ Iulie	„	5.39—5.40
Ovĕs,	„ Octomvrie	„	6.74—6.75
Secară,	„ Octomvrie	„	7.75—7.80
Rapiţă,	„ August	„	13.45— —

per 50 chilograme.

în piaţa din Arad.

Grâu,	cu	Cor.	6.90—7.—
Cucuruz	„	„	4.70—4.75
Secară,	„	„	6.40—6.50
Orz,	„	„	5.70—5.90
Ovĕs,	„	„	6.10—6.20
Seminţa de măzĕriche		„	8.50—8.70
fasole după calitate		„	8.90—9.40

ULTIME ŞTIRI.

Rĕsboiul buro-englez.

Bruxella, *13 Iunie. Soţia lui Botha a sosit aseară aici. La gară a fost primită de Dr.* Leyds, *representantul diplomatic al Burilor.*

Londra, **13 Iunie. Consulul olandez din Pretoria continuă tratativele cu comandanţii buri. Generalii Botha şi De Wett comunică cu Krüger prin fir telegrafic. Prospectele Burilor n'au fost nici odată atât de favorabile ca acum.**

După o ştire din Bruxella a lui *„Standard"*, **representanţa diplomatică a Transvaalului** *neagă,* **că de fapt sus-amintitele tratative ar decurge deja.**

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Şirianu.

Cel mai bun croiu!

Insoţirea

CALŢUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericei, Palatul Minoriţilor.

Singură în felul sĕu ţine în deposit numai fabricaţii proprii sau găteşte la comandă

ghete pentru dame şi bărbaţi,

cum şi papucĭ pentru băieţi şi fete, apoi ghete comode şi alte soiurĭ de încălţăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar' sunt mai ieftine şi mai bune.

Comande din afară se execută promt şi cu preţurĭ moderate.

Trimitem şi la casă ghete de probă în ori-ce timp dorit.

Aparat elastic pentru călcâie, invenţia lui **Löderer**, căpitan de honvezĭ ung. reg., aplicabil atât la ghete de dame, cât şi la ghete pentru bărbaţi, se poate avé numai dela noi.

Mare magazin de creme şi lakk-urĭ în diferite colori

Preţuri ieftine de necrezut!

Numai articli de fabricaţie proprie!

Materie de cualitate excelentă!

585 3—

Institut de cură.

La disposiţia publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă cu lumină electrică:

In nou-arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate usitate în cura naturală, se vor practica următoarele metode de lecuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiştĭ exercitaţĭ în mânuirea tuturor aparatelor moderne, persoane aplicate până acum în sanatoriĭ. 15 bilete 6 fl; 1 bilet 50 cr. (Clienţii cu bilet de abonament nu vor plăti nicĭ o taxă pentru îngrijirea medicală).

Baie cu lumină electrică: pentru vindecarea reumatismuluĭ, podagreĭ, boalelor de nervĭ, audaţiunĭ, boalelor de sânge, pentru vindecarea grăsimeĭ, boaleĭ de rinichĭ şi anemieĭ. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aci se cuprinde şi cura de apă rece necesară). Celĭ cu boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapţĭ pentru această cură vor fi refusaţĭ.

Băĭ maure: pentru boale femeeştĭ, anemie şi reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băĭ de acid carbonic: pentru boale de inimă, nervoase şi organice, inimă îngrăşată, vasele de sânge încropate, leneviréa intestinelor, anemie, nervositate şi boale de femeĭ. 15 bilete 16 fl; 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băĭ de sare: pentru casurĭ mai puţin grele de boalele amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 11 fl.; 1 bilet 80 cr.

Băĭ de sare cu acid-carbonic: pentru casurile maĭ grave de boale amintite la băile de acid carbonic. 15 bilete 18 fl; 1 bilet 1 fl. 40 cr.

Băĭ electrice. Băĭ feradice şi galvanice: pentru nervositate, slăbire de nervĭ, ipochondrie, isterie, tremurat de bătrâneţe, vitustancz, şi lecuirea morfinismuluĭ. 15 bilete 15 fl.; 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalaţiĭ: în cameră de inhalaţiĭ, contra boalelor de gât şi de plămânĭ. 15 bilete 9 fl., 1 bilet 75 cr.

Gimnastica svedeză pentru copiĭ, contra îngustimeĭ pieptuluĭ, boaleĭ de cord şi cocoaşe; pentru grăsimea cordului, boale de intestine şi ficat, boale de inimă organice şi slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după gravitatea casuluĭ.

Masage şi electromasage: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., fie-care bolnav poate fi tratat după indicaţiunile mediculuĭ sĕu sau ale mele. Orĭ ce făptuire se întêmplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela oarele 6 dimineaţa până la 7 seara; ordinaţiunĭ dim. dela oarele 8—9 d. am. dela 2—4

Dr. HECHT, 541 18—

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch şi Szabó) Telefon 270.

Cruce duplă electro-magnetică

vindecă şi inviorează sub garanţie.

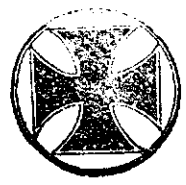

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra durerilor de cap, **urechi şi dinţi migrene**, neuralgie, impedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeli, ţiituri de ureche, bătaia de inimă, sgârciuri de inimă, asma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa pofte de mâncare, recelă la mâni şi picioare reuma podagră, ischias, udului în pat, influinza in somnia epilepsia circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor boale cari la tractare mornală a medicului se vindecă prin electricitate. Insuşirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent când pădeoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părţile lumei cari preţuesc cu mulţumire invenţiunea mea si ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite baniĭ.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. puplic asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta" deoarece „Ciasul-Volta" atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost **oficios oprit** fiind nefolositor, **pecând aparatul meu e ingenere cunoscut apreciat şi cercetat.**

Deja eftinătateă cruceimele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Preţul aparatului mare e fl. 3. sau Cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt măi vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e fl 2 sau Cor. 4. folosibil numai la copii şi femei de constituţie foarte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vênzare pentru ţară si străinătate e: 596 14—25

Albert Müller, Budapesta, V., strada Vadász 42. K Colţul stradei Kálmán.

„La rândunică". „La rândunică".

N-rul telefonuluĭ în oraş şi comitat 10.

Hoffmann Sándor

Prăvălia sa de mode şi magazie de postavuri.

Edificiul teatruluĭ **Arad.** Edificiul teatruluĭ.

Recomand On. atenţiunĭ a publicului cumpărător bogatul meu magazin cu preţurĭ **noue.** Principiul meu este ca prin preţurĭ eftine se pot ajunge la o circulaţie mare.

Astfel ori-cine doreşte a cumpăra cu bani gata profită de 5% scăzămênt.

La tîrgucală de 100 florini are 5 florini scazămênt.

597 7— Din prilegiul

schimbărei de locaş

recomand magazinul meu de:

Postav, perdele şi cuverte de pat.

Postavurile mele dela 19 cruceri în sus sunt de cea mai fină calitate, fabricaţiune solidă şi în urma marei circulaţiunĭ, resturile de câte 8—10 metri se pot căpăta cu 25% lăsămênt. **Mi-a succes** se procur mânuşi de pele de aşa o bună şi fină calitate durabile şi frumoase încât cumpărătoriĭ vor remânea surprinşi **Părechea numai 95 cruceri.**

Ciorapi făcuţi de robi după preţurile curente. Parisoale în asortiment uriaş.

Delaine franceze şi batiste în mustre surprinzătoare.

La „Rândunică".

Hăinuţe pentru băeţi şi şurţe asortiment minunat.

Bluse-cămeşi pentru dame numai cu 99 cr. bucata.

Tipografia „Tribuna Poporului" Aurel Popoviciu Barcianu.